BOJOVNÍK

DVOJTÝŽDENNÍK ANTIFAŠISTOV

Ročník LXIII 29. 11. 2018 Cena 0,70 € (0,44 € pre predplatiteľov)

24

DNES V ČÍSLE

str. 2
USA si už priznávajú: s RF a ČĽR môžeme prehrať

str. 4 (Odporúčame)
Ako sa EP díva na velebenie fašizmu a nacizmu?

str. 9
1. svetová pár slovami

„Konflikty nepoznajú hraníc, zajtra môžu prísť až k nám"

Pomník slávnostne odhalili (zľava) plk. v.v. Ľ. Kolenčík, primátor J. Blcháč, náčelník generálneho štábu OS SR genpor. Daniel Zmeko, brigádny generál J. Iľanovský a minister P. Gajdoš.

V tesnej blízkosti pamätníka a hrobov vojakov 1. čs. armádneho zboru v ZSSR na Háji Nicovô v L. Mikuláši bol vo štvrtok 22. novembra 2018, za účasti posledného príslušníka 2. čs. paradesantnej brigády v ZSSR brigádneho generála Jána Iľanovského, odhalený „pomník obetiam zahraničných operácií, mierových a pozorovateľských misií".

Tieto slová moderátora M. Minára každého okamžite zorientovali, ktorým skupinám novodobých slovenských vojnových veteránov je pomník určený.

Vystúpenia ministra obrany Petra Gajdoša a veliteľa prvého nášho práporu v medzinárodnej misii plk. Ľubomíra Kolenčíka boli plné piety, ale aj hrdosti. Minister povedal, že ukončené životy 58 našich novodobých veteránov budú „nahlodávať naše svedomie a trýzniť nás už naveky! No rovnako si všetci budeme pamätať, že ak niekto prišiel o život pri plnení úloh v zahraničí, bolo tomu tak preto, lebo mu nebol ľahostajný osud ľudí, ktorí musia vynaložiť enormné úsilie na to, aby mali zachované najzákladnejšie právo, ktorým je právo na život." Ďalej dodal, že „zlo, regionálne konflikty, nepoznajú hraníc. Dnes sužujú opačnú krajinu sveta, zajtra môžu

(Pokračovanie na str. 3)

Na odhalení pomníka bola prítomná aj delegácia SZPB. Zľava: podpredseda ÚR SZPB Juraj Drotár, predseda SZPB Pavol Sečkár a podpredseda ÚR SZPB Igor Čombor.

USA a Ukrajina nepodporili rezolúciu OSN proti velebeniu nacizmu

Tretí (sociálny, humanitárny a kultúrny) výbor VZ OSN prijal 15. 11. 2018 návrh rezolúcie proti velebeniu nacizmu. Podporilo ho 130 štátov, proti boli tentoraz len dva štáty, USA a Ukrajina. Zdržalo sa 51 štátov, vrátane SR.

Predstaviteľka USA oznámila, že „nacizmus – je náš najhorší nepriateľ" a že „americkí vojaci prelievali krv v boji s ním na cudzej zemi". A vyzvala ostatné štáty hlasovať proti tejto rezolúcii, pretože USA ju považujú za „politicky kontroverznú". Navyše uviedla, že rezolúcia navrhuje „trestať za slobodu slova".

Ukrajinský predstaviteľ rovnako, len inými slovami, zopakoval podstatu amerického vyjadrenia, dodajúc, že autori rezolúcie (čo je 39 štátov) manipulujú s historickými faktami.

Podstata rezolúcie

Predstaviteľ ruského MZV G. Lukjancev uviedol, že v dokumente sa nehovorí o dozvukoch minulosti, ale o súčasných prejavoch rasizmu, ktoré sa stali výzvou pre celé medzinárodné spoločenstvo. Vysvetlil, že vo svete dnes badať znovuzrodenie skupín a strán, ktoré sa prikrývajú slovami o slobode na vyjadrenie názoru, v skutočnosti však propagujú rasistické a extrémistické idey. Dodal, že dnešné extrémistické zoskupenia čerpajú inšpiráciu v ideológii a praxi štátov, s ktorými počas 2. sv. vojny bojovala antihitlerovská koalícia.

Na záver vyhlásil, že podpora zločineckej logike velebenia nacizmu spôsobila, že v Európe máme dnes generáciu, ktorá nepozná pravdu o najstrašnejšej vojne v dejinách.

Má to logiku?

Lajčákovci na pôde VZ OSN ešte nikdy nepodporili vystúpenia našich ústavných činiteľov, s ktorými sa tí stavajú pred národ na Deň víťazstva nad fašizmom, na Výročie SNP i na Deň hrdinov KDO.

Aká schizofrénia to panuje na našom MZV? Nebodaj im vadia práve tieto slová a myšlienky z rezolúcie VZ OSN?

- VZ OSN vyjadruje hlbokú obavu zo zvyšovania počtu postov, ktoré obsadzujú predstavitelia extrémistických strán rasistického alebo xenofóbneho charakteru v rade národných a miestnych parlamentov.
- VZ OSN osobitne zdôrazňuje, že štáty by mali zakázať akúkoľvek glorifikáciu nacistického režimu, jeho spojencov a organizácií, ktoré sú s nimi spojené. Podtrhuje dôležitosť postavenia sa akýmkoľvek oslavám nacistickej organizácie SS a všetkých jej súčastí, vrátane Waffen SS.
- VZ OSN taktiež vyjadruje znepokojenie zo stále častejšieho zneucťovania pamätníkov postavených na počesť tých, ktorí bojovali proti nacizmu v rokoch 2. sv. vojny.

Povedzme si otvorene, kto sa otvorene nepostaví zločinom a potenciálnym zločinom fašizmu, ten ich zločiny neskrývane pozýva do svojho i nášho priestoru.

V. Mikunda

s využitím ruskej tlače (web mzv.sk o tom neinformuje)

Naša anketa

Na aký osobný alebo kolektívny protifašistický čin ste toho roku najviac hrdý?

Václav Homišan, predseda OblV SZPB, Stará Ľubovňa: – Veľmi som hrdý na novo odhalené pomníky a pamätníky, ktoré boli v Slovenskej republike odhalené hrdinom protifašistického odboja, SNP a aj hrdinom 1. svetovej vojny.
Nech ich pamiatka žije celé generácie!

Jozef Pupala, predseda ZO SZPB arm. gen. L. Svobodu, Čierny Potok: – Na úspešnosť KVAPKY SNP, ktorú naša ZO SZPB zorganizovala už po 13-krát a napriek dovolenkovému obdobiu sa jej zúčastnilo vyše 30 ľudí ochotných darovať krv. Prišli darcovia z Hurbanova, Senca a dokonca daroval krv aj tajomník Veľvyslanectva RF v SR N. S. Ryžov. Takže sme po mnohých rokoch, kedy nám darovali krv darcovia z Poľska, získali ďalšie slovanské zastúpenie.

Jozef Ťažký, člen OblV SZPB, Banská Bystrica: – Verejne sa angažujem, som zásadný odporca fašizmu, neofašizmu, ideológie nadradenosti.
Pre mňa je tento postoj prirodzenou súčasťou života. Vyrástol som v prostredí a s ľuďmi, ktorí neváhali svoje presvedčenie obhájiť a postaviť sa zaň. Moje postoje v súčasnosti, už dlhšie charakterizuje výrok Máhátmá Ghándího: Politika bez morálky je čistým fašizmom.
Pre mňa táto anketa nemá zmysel. Nemám sa čím pochváliť.

Jozef Petráš, predseda OblV SZPB, Trnava: – Za najväčší úspech považujem zorganizovanie petície za zachovanie Pamätníka osloboditeľov na pôvodnom, dôstojnom mieste.
Verím, že staronový primátor a nové mestské zastupiteľstvo pochopia argumenty, že jeho zrútenie, alebo poškodenie na pôvodnom, dôstojnom mieste nehrozí.

Miroslav Brdo, predseda ZO SZPB, Bošáca: – Najviac hrdý som na to, že sa nám po minuloročnej obnove pamätníka vojakom Červenej armády, na miestnom cintoríne v Novej Bošáci, podarilo v tomto roku úplne obnoviť pamätník Červenej armády v osade Grúň.
Obnova bola realizovaná zásluhou financovania veľvyslanectvom RF v SR, aktivity a iniciatívy starostu obce, ZO SZPB a aktívneho prispenia dobrovoľníkov. Náhrobník postavili miestni občania v roku 1946, pamätná tabuľa bola osadená v roku 1970 a posledná oprava bola vykonaná pri príležitosti 60. výročia oslobodenia.

Názory respondentov sa nemusia zhodovať s názorom redakcie a vydavateľa.

Perlička

Ktorí ľudia sú najzávistlivejší?

Experti z USA analyzovali výsledky dotazníkov niekolkých stovák ľudí a zistili, že najviac zo všetkých závidia mladí ľudia. Objektmi ich závisti sú spravidla rovesníci alebo o rok-dva mladší. Búrlivú emocionálnu reakciu u nich najčastejšie vyvolávajú nemateriálne statky, také ako cestovanie alebo pevné rodinné vzťahy. Je zaujímavé, že závisť je najčastejšie nasmerovaná na predstaviteľov svojho pohlavia. Môžu to byť aj príbuzní alebo blízki priatelia. Holandskí vedci zistili, že na sociálnych sieťach sa závisť najčastejšie prejavuje u tých, ktorí predvádzajú cestovateľské fotografie. U ľudí so zníženým sebavedomím sa závisť môže stať aj príčinou depresií.

Podľa vm.ru, 7. 11. 2018

Na zamyslenie: ***Keď sa štátnik podvolí zákonu, potom sa mu nikto neopováži protiviť.*** **Peter I. Veľký**

ISSN 03223-2018
9770323201002 24

Čína mení vojenskú stratégiu

Doposiaľ sa Čínska ľudová osloboditeľská armáda pripravovala predovšetkým na obrannú vojnu. Avšak s nárastom v jej výbave vojenských technológií a s rozšírením sféry vplyvu ČĽR, čínski generáli menia priority a začínajú sa spoliehať na „predstihové plánovanie," pod čím treba vidieť spustenie „nečakaného útoku," píše South China Morning Post.

Čínske úrady podtrhujú nevyhnutnosť zvyšovania bojovej pohotovosti armády a úrovne strategického plánovania, aby predvídala pozemný konflikt a dokázala kontrolovať jeho priebeh. Predstihový úder má Číne dovoliť nečakaný útok proti protivníkovi, ktorý povedie k víťazstvu.

– r –

USA nemienia umiestniť v Poľsku základňu „Fort Trump"

Varšava súhlasí, že sa vzdá základne „Fort Trump" výmenou za inú formu americkej vojenskej prítomnosti.

List „Onet" uvádza, že na poľskom území musia byť rozmiestnené „americké sklady výzbroje a munície, elementy štruktúr velenia a prieskumu". Prekvapujúco tiež uviedol, že koncepcia rozmiestnenia stálej vojenskej základne USA v Poľsku „prakticky nemá šance na realizáciu", no Washington a Varšava vraj hľadajú kompromisný potenciál na navýšenie prítomnosti vojakov USA v Poľsku.

Podľa kp.ru, 16. 11. 2018

Merkelová si priznala chybnú migračnú politiku Nemecka

Sama to vyhlásila 16. novembra počas stretnutia s obyvateľmi mesta Chemnitz, kde utečenci v auguste zabili jedného 35-ročného miestneho obyvateľa.

Táto udalosť prebudila celý štát, ktorým sa prehnalo niekoľko masových protestov, pri ktorých utrpeli desiatky ľudí. Merkelová sa nechala počuť, že chápe príčinu hnevu obyvateľov mesta, ktorí sa už necítia bezpeční, no vyzvala ich neuchyľovať sa k nepokojom a zločinom počas organizácie podobných podujatí.

Uviedla tiež, žeby Chemnitz navštívila aj skôr, no obávala sa negatívnej reakcie ľudí. Vraj sa preto rozhodla vyčkať, kým sa spoločnosť upokojí a že teraz je pripravená riešiť otázky vylepšenia imidžu mesta (čiže nejde jej o nastolenie zákonnosti pri migrantoch, ide jej len o vytvorenie obrazu – pozn. srspol.sk).

Hlavnou chybou úradov podľa kancelárky je fakt, že včas nepriznali rad štátov „bezpečnými", čo mohlo znížiť prítok utečencov.

Podľa srspol.sk 17. 11. 2018

Medvedev obvinil NATO z „cynického podvodu"

Ruský predseda vlády Dmitrij Medvedev obvinil NATO z „cynického podvodu" kolegov v Bezpečnostnej rade OSN kvôli bombardovaniu Líbye alianciou.

„Ako sa to dá dnes hodnotiť? Nielen ako najhrubšiu chybu, ale predovšetkým ako cynický podvod zo strany tých, ktorí pretendujú na morálne a politické líderstvo vo svete. Cynický podvod za guľatým stolom BR OSN. Jeho riešenia boli prekrútené a porušené, a plné moci OSN si prisvojila tzv. dočasná vojenská koalícia," vyhlásil ruský premiér počas medzinárodnej konferencie o Líbyi v Palerme.

Medvedev poznamenal, že „Rusko hlasovalo nie za takýto scenár," informuje TASS.

Podľa vz.ru, 13. 11. 2018

V USA si priznávajú vo vojne s Ruskom možnosť porážky

Vojenská prevaha Ameriky „sa znížila na nebezpečnú úroveň" a v prípade hypotetickej vojny s Ruskom a Čínou môžu USA prehrať, hovorí sa v expertnej správe, ktorá putovala do Kongresu.

„Ozbrojené sily USA môžu mať nepríjemne vysoké straty v živej sile a v strate dôležitých kapitálových aktív vo svojom ďalšom konflikte. Ozbrojené sily sa budú snažiť zvíťaziť, no možné je, že prehrajú vojnu proti Číne alebo proti Rusku," prináša časť správy Interfax.

Hovorí sa v nej tiež, že USA už nedokážu naraz bojovať na dvoch a viac frontoch a že územie USA môže byť vystavené odzbrojovacím úderom a kybernetickým útokom.

Správa zdôrazňuje, že „americká vojenská prevaha už nie je zaručená!"

– r –

Schröder: USA sa k Nemecku správajú ako k okupovanému štátu

„Nesmieme sa zmieriť s tým, že sa k nám správajú ako k okupovanému štátu," uviedla jeho slová ruská InoTV s odvolávkou sa na nemeckú televíziu N-TV.

„Keď pozorujem správanie amerického veľvyslanca, mám dojem, že sa v suverénnom štáte správa skôr ako dôstojník okupačných vojsk a nie ako veľvyslanec Spojených štátov," dodal Schröder.

Nemecko musí podľa jeho slov hľadať spojencov so zhodnými záujmami. A tak vyzval zomknúť sa tých, „kto trpí od konfliktov, ktoré rozpútali Spojené štáty".

– r –

Bojovú skupinu krajín V4 posilní Chorvátsko

Posilní ju v roku 2019. V utorok 20. 11. to na okraj zasadnutia ministrov obrany členských štátov EÚ v Bruseli potvrdili podpisom nóty o pristúpení Chorvátska ministri obrany Vyšehradskej skupiny spoločne so svojim chorvátskym partnerom.

„Pristúpenie Chorvátska do pripravovanej bojovej skupiny vzišlo zo série rokovaní na expertnej úrovni, pričom potvrdené bolo aj počas minulotýždňového rokovania ministrov obrany V4 v Tatranskej Lomnici. Som presvedčený, že spôsobilosti, ktorými Chorvátsko prispeje, budú dôležitým posilnením tohto zoskupenia," povedal minister obrany SR Peter Gajdoš.

Témou tohto zasadnutia ministrov obrany bola tiež spolupráca medzi NATO a Európskou úniou s dôrazom na otázky hybridných a kybernetických hrozieb, ako aj misie a operácie EÚ.

Podľa mod.gov.sk, 20. 11. 2018

Čo píšu iní

Prípadný vznik európskej armády...

Brutálny Trump s jeho klasickými priamočiarymi spôsobmi odpovedal francúzskemu prezidentovi takmer okamžite.

Podľa Trumpa Macron chce vytvoriť európsku armádu na ochranu Európy od USA, Číny a Ruska, no v 1. a 2. svetovej vojne si Francúzi nedokázali poradiť s Nemcami a boli závislí od americkej pomoci. Bez americkej pomoci by sa už museli všetci Francúzi učiť povinne nemčinu.

Keď sa dostatočne Trump vysmial z Macronovho napoleonského komplexu, opäť upriamil pozornosť na fakt, že ak sa chcú Francúzi cítiť bezpečne, budú musieť za svoju ochranu platiť NATO.

HSP, 19. 11. 2018, rusvesna (výňatok)

Ukrajinský politológ – nacista?

Moderátor Vladimír Solovjov obvinil ukrajinského politológa Vjačeslava Kovtuna z nacizmu. Ten totiž vyhlásil, že Druhá svetová vojna bola „celoeurópskym križiackym ťažením proti boľševizmu".

„Kovtun sa práve odhalil. Zostali niekomu ešte nejaké ilúzie? Ak by sme takých ako on neukázali v našej relácii (na Rossija 1), tak „demokrati" budú vrešťať, že žiadni nacisti na Ukrajine neexistujú. Ale veď Kotun vyjadruje názory kyjevskej verchušky," napísal Solovjov na twitteri.

Solovjov zverejnil časť relácie „Večer s Vladimírom Solovjovom", počas ktorej Kovtun vyhlásil, že Európa podporuje Ukrajinu a že spolu vystupujú ako „spoločná mohutná päsť".

Solovjov si chcel spresniť, či existuje aj spoločná európska podpora nacizmu. „Vy ste už jedenkrát lízali zadok Európe, tá vaša UPA, a potom ste tak dostali po hube, že až," vyhlásil Solovjov.

A na Kovtunove slová, že 2. sv. vojna bola „celoeurópskym križiackym ťažením proti boľševizmu" pod vedením Adolfa Hitlera, Solovjov vyhlásil, že Kovtun je „nemecký nacista" a že v ktoromkoľvek štáte sú za také slová tresty a predpovedal mu zákaz vstupu do Ruska.

Podľa vz.ru, 14. 11. 2018

Francúzsky veľvyslanec sa ospravedlnil srbskému ľudu...

Francúzsky veľvyslanec v Srbsku Frederik Mondoloni sa ospravedlnil srbskému prezidentovi Alexandarovi Vučićovi a celému srbskému ľudu za poľutovaniahodné zmätky počas spomienkovej akcie v Paríži pri príležitosti 100. výročia ukončenia prvej svetovej vojny.

Príčinou bolo škandalózne konanie francúzskych organizátorov, ktorí predstaviteľom krajín – víťazom v tej vojne poskytli horšie miesta, ako porazeným. „Srbsko v prvej svetovej vojne stratilo takmer tretinu obyvateľstva a až 62 % mužov. Neviem, čo sa stalo v Paríži a prečo došlo k zmätkom. Chcem podčiarknuť, že bola to nepríjemná chyba a preto sa ospravedlňujem prezidentovi Vučićovi a celému srbskému ľudu," uviedol v rozhovore pre srbskú televíznu stanicu Prva Srpska Televizija francúzsky veľvyslanec v Srbsku Frederik Mondoloni.

(Do prvých radov Francúzi napr. posadili Hasima Thaciho z Kosova, ktoré pred 100 rokmi neexistovalo i prezidentku Kolindu Grabarovú Kitarovićovú z Chorvátska, ktoré patrilo ako súčasť Rakúska-Uhorska medzi porazené štáty.)

HSP, 14. 11. 2018 (výňatok)

Mierová zmluva a deklarácia z roku 1956

Prezident Ruska V. Putin sa dohodol s premiérom Japonska Sindzó Abem, že aktivizujú rusko-japonské rozhovory o Mierovej zmluve na základe deklarácie z roku 1956.

„Podľa výsledkov uskutočnenej besedy sa Putin a Abe dohodli, že Rusko a Japonsko aktivizujú rokovací proces o otázke Mierovej zmluvy na základe sovietsko-japonskej deklarácie z roku 1956," uviedla RIA Novosti.

V sobotu 10. 11. 2018 bolo oznámené, že Tokio chce potvrdiť Spoločnú deklaráciu ZSSR a Japonska z roku 1956, ktorou akoby Moskva vyjadrovala pripravenosť odovzdať Japonsku po podpise Mierovej zmluvy ostrovy Šikotan a Habomai, ako gesto dobrej vôle. Tokio vraj plánuje urýchliť priebeh rozhovorov o územnej otázke a podpísať rámcovú dohodu v roku 2019.

Podľa vz.ru, 14. 11. 2018

Vandali poškodili hrob exmaršala Pétaina

Neznámi vandali poškodili hrob francúzskeho dôstojníka a politika Philippa Pétaina, ktorý stál počas 2. sv. vojny na čele Vichystického Francúzska. Maršal Pétain sa stal symbolom kolaborácie s nacistami, a to aj napriek svojmu hrdinstvu počas 1. sv. vojny. Informoval o tom spravodajský portál francetvinfo.fr

(Pokračovanie na str. 4)

Z ostatného predsedníctva ústrednej rady

Po odhalení pomníka vojnovým veteránom sa v priestoroch primátora L. Mikuláša Jána Blcháča konalo výjazdové zasadnutie predsedníctva ÚR SZPB.

Ján Blcháč na ňom opäť vyjadril to, čo aj na Háji Nicovô. Hrdosť, že vláda SR už dvakrát usporiadala celoštátne oslavy Dňa víťazstva nad fašizmom práve v areáli Pomníka na Háji Nicovô „a predpokladám, že takto to bude aj o dva roky."

Počas predsedníctva sa o tomto obojstrannom snažení hovorilo už konkrétne, boli dojednané prvé kroky, ktoré treba urobiť a stanovený január 2019, ako čas ich zhodnotenia a vytýčenia si ďalších.

Ďalej sa predsedníctvo zaoberalo vnútrozväzovými témami. Prerokovalo návrhy na ocenenia a vyznamenania, pričom schválenie niektorých presunulo na január 2019 lebo boli neúplné. Iné aktuálne doplnilo, a to na ocenenie bývalej starostky obce Košariská Anny Abramovičovej, bývalej primátorky mesta Brezová pod Bradlom Evy Ušiakovej a bývalého primátora Žiliny Igora Chomu. Všetkých zväz odmení za mimoriadnu spoluprácu so SZPB.

Pri správe o plnení uznesení zaznelo aj kritické vyjadrenie. Predseda SZPB P. Sečkár v súvislosti s úlohou vydať konečne zborník z už dávnej konferencie „Extrémizmus..." povedal, že „ani po piatich návštevách u pána riaditeľa (Múzea SNP S. Mičeva) som nenašiel pekné slovo, že to niekedy bude. Naposledy mi povedal, že to dajú aspoň čiastočne na internet".

Čo sa týka vývoja členskej základne, tak k 22. 11. 2018 z elektronickej evidencie (v súlade so správou o činnosti) vyplynulo, že máme 18 220 členov, pretože nám pribudlo 709 a odbudlo 422 členov.

Toto predsedníctvo sa zaoberalo aj kritikami, ktoré prišli na spôsob osláv Dňa hrdinov Karpatsko-duklianskej operácie. Z viacerých zdrojov prišli negatívne názory, ktoré sa dajú vyjadriť dvomi vetami: Prečo sa tam nehrá ruská hymna, ktorá tam jednoznačne patrí! A prečo sa tam hrá poľská hymna, keď tam nie je pochovaný ani jeden Poliak?

Predseda SZPB už otázku protokolu týchto osláv riešil aj s predsedom vlády SR a tak očakávame, že program ďalších bude upravený v súlade s historickými reáliami.

Mimoriadne dôležitá bola správa o plnení rozpočtu SZPB za desať mesiacov roku 2018 a schválenie predbežného rozpočtu na rok 2019. Správa konštatuje, že „sme v poriadku", čo potvrdili aj informácie ÚRK, správu ktorej predniesol predseda komisie Juraj Odor.

Zväzová ekonómka však poukazuje na jedno aktuálne negatívum. A síce, že oblastné výbory zatiaľ nemajú zúčtovanú ani polovicu prostriedkov a pre budúcnosť nabáda robiť to priebežne.

Čo vyjadruje predbežný rozpočet SZPB? Podľa predsedu Sečkára sa v ňom kalkuluje so zvýšením miezd, s nárastom cien energií...

Predsedníctvo ďalej prerokovalo scenár seminára k výročiu úmrtia Ľ. Kukorelliho; Návrh obsahu konferencie o Vianočnej dohode; Správu o zahraničnej ceste na podpis memoranda o spolupráci s Moskovskou mestskou radou veteránov; A tiež prvú informáciu o priebehu výročných členských schôdzí ZO SZPB, pričom konštatovalo, že oblastné výbory majú ich priebeh „plne v rukách".

– vmi –

Hovorí Ján Blcháč.

Napísali ste nám

V čísle 20 dvojtýždenníka Bojovník ma veľmi zaujal príbeh ruskej partizánky, ako aj príbeh hrdinskej dievčiny z Dolného Kubína. Prvý príbeh mal šťastný koniec. Druhý príbeh mal tragické ukončenie, lebo napriek veľkému úsiliu v poľskom lazarete v Rabke dievčina ťažkému zraneniu podľahla.

Takýchto príbehov boli v tých časoch desiatky. Vojna je nezmyselná, za obeť jej padli milióny ľudí. Nezažila som hrôzy vojny, ale od mojich rodičov som sa o nej veľa dozvedela.

Takéto príbehy, ktoré ste uverejnili v Bojovníkovi, by mali čítať dnešní mladí ľudia. Ak by navštívili pietne spomienkové slávnosti na Dukle, na Kališti, v Tokajíku alebo ak by sa vybrali do koncentračných táborov, snáď by si svoj názor na SNP poopravili.

Nemôžeme sa čudovať, keďže na hodinách dejepisu túto významnú kapitolu našich dejín prejdú niekoľkými vetami. Ťažko môžu porozumieť, čo sa vtedy odohrávalo a o čo vlastne išlo. Mládež od útleho veku nie je vychovávaná k vlastenectvu a k láske k vlasti. Ľahko sa dá ovplyvniť a vykročí nesprávnym smerom.

Priami účastníci bojov dožívajú a odchádzajú na večnosť, tí vedia mladým ozrejmiť pre nich neznáme udalosti.

Našťastie žijeme v mieri a od oslobodenia ubehli desiatky rokov. Vo svete je však veľa vojnových konfliktov a mier je veľmi krehký.

Mária Tomášová, Košice

Pamätné tabule

Minister obrany SR Peter Gajdoš odhalil v obci Veľké Kozmálovce pamätnú tabuľu venovanú obetiam 1. a 2. svetovej vojny. Zároveň si pri príležitosti 100. výročia ukončenia 1. sv. vojny uctil pamiatku všetkých, ktorí v boji za mier a slobodu položili vlastné životy.

Pamätná tabuľa je súčasťou Pamätníka obetiam 2. svetovej vojny v obci Veľké Kozmálovce, ktorý bol slávnostne odhalený v roku 1965, v deň výročia Slovenského národného povstania.

* * *

Minister obrany Peter Gajdoš slávnostne odhalil aj pamätnú tabuľu v obci Hájske, kde bude pripomínať osudy 49 vojakov, ktorí prišli o život počas bojov v 1. svetovej vojne.

Zároveň zdôraznil, že utrpenie a hrôzy, ktoré so sebou obe svetové vojny priniesli, nesú v sebe odkaz aj pre dnešnú generáciu a utvrdzujú nás v tom, že mier a sloboda sú najvyššími hodnotami a nesmú byť už nikdy spochybnené.

Podľa mosr.sk

Koľko životov zničili vojny s účasťou USA?

USA minuli takmer 6 biliónov dolárov na vojny za ostatných 17 rokov, vyrátala Neta Crawfordová, autorka tohto výskumu v Brownovej univerzite.

Podľa jej prepočtov od roku 2001 do konca finančného roku 2019 dosiahla suma prostriedkov USA na vojnu 5,9 biliónov dolárov. Z toho napríklad vo vojnách v Afganistane a Iraku a tiež počas bojovej činnosti v Sýrii a ďalších štátoch, kde pôsobili USA, padlo 480 tisíc ľudí, z ktorých 244 tisíc bolo mierumilovných civilistov. K tomu pridajme 10 miliónov utečencov.

Pentagon vyhlasuje, že od teroristického aktu 11. 9. 2001 do konca finančného roku 2018 minul na bojovú činnosť okolo 1,7 bilióna USD. Spadajú sem nielen náklady na vojnu v Iraku a Afganistane, ale aj na bojové operácie v rade iných štátov, uskutočnenie ktorých americká administrácia schvaľuje povolením na boj s terorizmom, ktoré kongres vydal Bielemu domu po 11. 9. 2001.

Lenže výdaje ministerstva obrany tvoria len časť nákladov na vojnu, tvrdí Crawfordová, ktorá sleduje všetky vydaje štátneho departmentu. Spadajú sem aj náklady na liečenie a zabezpečenie veteránov v USA, percentá z pôžičiek použitých na financovanie vojny, a taktiež opatrenia na boj s terorizmom, hradené cez kapitolu ministerstva vnútra.

Ak budú výdaje USA pokračovať v takomto trende, tak sumárne výdaje dosiahnu k roku 2023 do 6,7 biliónov USD, aj keby sa všetky vojny v danom roku skončili. Nie sú sem však zarátané percentá na úhradu dlhov.

– r –

„Konflikty nepoznajú hranic, zajtra môžu prísť až k nám"

(Dokončenie zo str. 1)

neočakávane a bez akéhokoľvek upozornenia prerásť až sem, k nám. Žiaľ, taká je realita."

Ľubomír Kolenčík poukázal na to, že pomník je odhalený pri 25. výročí vyslania slovenského ženijného práporu do prvej misie OSN UNPROFOR na území vojnou zmietanej bývalej Juhoslávie. A prečíslil, kde všade odvtedy „Slováci prinášali obete v prospech mieru, spolunažívania, znepriatelených etník a národov."

„Prečo sme to robili," zadal si rečnícku otázku. „Odpoveď je jednoznačná. Aj preto, aby naše rodiny, ženy, matky, otcovia a deti žili v bezpečnejšom a mierovom svete."

Primátor L. Mikuláša Ján Blcháč vyjadril hrdosť mesta, že toto dielo je umiestnené u nich a informoval, ako sa zrodilo, kto bol autorom jeho myšlienky, ako sa postupne realizovalo...

Keď moderátor charakterizoval pomník ako architektonické dielo, tak riekol, že „je vytvorený ako memoriálna kaplnka, mená a symboly sú umiestnené dovnútra a navodzujú atmosféru chrámového pietneho miesta," povedal.

Ja som však z reči jedného zo symbolov okamžite pochopil, ako blízko a zároveň ako ďaleko od seba ležia naši novodobí a protifašistickí vojnoví veteráni 1. čs. armádneho zboru v ZSSR. Aké blízke a zároveň aké vzdialené mali ciele, za ktoré bojovali dedovia a dnes ich vnuci.

Tie písmená sú „OSCE", čiže dnešná generácia architektov ich obsah potrebovala našim novodobým veteránom vyjadriť v angličtine. Avšak my, ktorí ešte nástojčivo hovoríme rečou svojich hrdých a sebavedomých predkov, používame ich slovenský tvar – a to OBSE (Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe).

Vladimír Mikunda

Obnoví Rusko podmienku nasadenia atómových zbraní?

Rada federácie odporúča Bezpečnostnej rade RF obnoviť podmienky nasadenia atómových zbraní. Reč ide o novú redakciu dokumentu „Základy politiky RF v oblasti atómového zadržiavania".

„Medzirezortnej komisii Rady bezpečnosti RF o vojenskej bezpečnosti (sa odporúča) posúdiť otázky: prípravy novej redakcie „Základov politiky Ruskej federácie v oblasti jadrového zadržiavania," obsahujúcej určenie podmienok prechodu RF na nasadenie atómových zbraní, na prijatie rozhodnutí o odvetných krokoch pri nasadení protivníkom hyperzvukových zbraní a iných druhov strategickej konvenčnej výzbroje," hovorí sa v odporúčaniach.

Okrem toho je navrhnuté rozpracovať projekt „Národnej vojenskej stratégie Ruska".

– r –

O MIMORIADNE DÔLEŽITOM DOKUMENTE EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Európa! Kedy sa začne tvoja denacifikácia?

Dňa 9. novembra sme si pripomenuli Medzinárodný deň boja proti fašizmu, rasizmu a antisemitizmu. V tejto súvislosti sme si uvedomili, že rozmach neofašistického násilia v Európe je síce ozajstný, no čoraz nejasnejšie vyvstáva otázka, kto uskutoční jej denacifikáciu?

Tento deň je osobitne významným, pretože **25. októbra 2018 Európsky parlament prijal rezolúciu „Rozmach neofašistického násilia v Európe“ (Rise of neo-fascist violence in Europe).** Táto rezolúcia EP je v mnohom novátorská, čo sa dá vidieť aj podľa toho, že vo svojej preambule sa neodvoláva ani na jeden vlastný základný dokument.

Čo sa teda podarilo, čo nie a čo z toho vyplýva do budúcna?

1. EP považoval za potrebné odvolať sa na rezolúciu A/RES/71/179 VZ OSN „Boj s velebením nacizmu, neonacizmu a ďalšími praktikami, napomáhajúcimi eskalácii súčasných foriem rasizmu, rasovej diskriminácie, xenofóbie a s tým spájanej neznášanlivosti“. Pričom táto rezolúcia je z roku 2016, hoci existuje aj neskoršia z roku 2017 – A/RES/72/156.

Čo také neuspokojilo EP v čerstvejšej rezolúcii, to sa dá len špekulovať. Táto odvolávka je dôležitá preto, lebo iniciátorom týchto rezolúcií bolo a zostáva Rusko (Lajčáková diplomacia Slovenska tieto rezolúcie nepodporila ani raz – pozn. Bojovník.). Preto treba obrátiť pozornosť na omnoho kategorickejší charakter názvu rezolúcie EP: nejasný pojem „velebenia nacizmu“ bol nahradený pojmom „rozmach násilia“.

2. Spomenuté rezolúcie VZ OSN sú v plnom súlade so známou pesničkou z vynikajúceho sovietskeho seriálu „Vyšetrovanie vedú znalci“: „Ak u nás niekedy ktokoľvek, kdekoľvek nechce čestne žiť“... (voľný preklad).

Tu je typický príklad: VZ OSN „vyjadruje veľkú obavu z velebenia nacistického hnutia, neonacizmu a bývalých členov Waffen SS v akejkoľvek forme, vrátane výstavby im pamätníkov a monumentov a uskutočnenia verejných manifestačných osláv ich nacistickej minulosti, nacistického hnutia a neonacizmu, a taktiež prostredníctvom vyhlasovania alebo pokusov o vyhlasovaní takýchto členov a tých, ktorí bojovali proti antihitlerovskej koalícii a spolupracovali s nacistickým hnutím, za účastníkov národno-osloboditeľských hnutí.“

Kto ich velebí? Kde ich velebí? Aj v tomto zmysle sa rezolúcia EP líši lepším smerom, ukazujúc konkrétne kto i kde. Niekedy dokonca obete aj menuje, hoci nie zakaždým.

3. V konštatujúcej časti EP zbadal tieto hrozby:

- chýbajúce dôležité kroky proti neofašistickým a neonacistickým skupinám umožnili rozvoj súčasnej xenofóbie v Európe;
- neofašistické, neonacistické, rasistické a xenofóbne skupiny a politické strany otvorene podnecujú nenávisť a násilie v spoločnosti, pripomínajúc nám to, čoho boli schopné v minulosti;
- internetová komunikácia často nabáda na násilie, vrátane zo strany neofašistických skupín;
- neofašistické skupiny „zabrali životy“ tisícok ľudí, predovšetkým takým, ako sú utečenci a imigranti, etnické a náboženské menšiny, LGBTQI, ochrancovia práva, aktivisti, politici a spolupracovníci polície;
- neofašistické skupiny využívajú a zneužívajú naše demokratické nástroje na šírenie nenávisti a násilia;
- podpora fašizmu je zakázaná v niekoľkých členských štátoch v súlade s ich vnútroštátnymi zákonmi;
- v správe TESAT 2018 Europol zaznamenala v roku 2017 takmer zdvojnásobenie počtu osôb, zatknutých za pravicové extrémistické trestné činy... EP je z toho „hlboko znepokojený“ a všetko to „razantne odsudzuje“. Už aj to je dobré.

4. Prekvapuje ľahkosť, s akou EP pomenúva „neofašistické skupiny“ atď.

Grécka strana „Zlatý úsvit“ je Európskym parlamentom otvorene nazývaná „neonacistickou“. Pravdou je, že predtým ju za neofašistickú označovali všetci tí, komu nebolo zaťažko obrátiť na ňu pozornosť, avšak dôležité je tiež to, že EP priznal (na začiatok) existenciu (aspoň) jednej neonacistickej strany (Povedané inak, v SR, na Ukrajine... EP takéto strany nezbadal – pozn. red.). Z toho je zjavné, že samotný Európsky parlament diagnostikovať nacistov nevie! Hoci donedávna to ani nechcel robiť.

Dôležité je tiež poznamenať, že do odhodlania na priamy zákaz nacistických strán EP ešte nedospel – nahrádza to návrhom zakazovania organizácií, ktoré velebia fašizmus.

5. Európsky poslanec za Lotyšsko Miroslav Mitrofanov napísal do facebooku: Spolu s niekoľkými poslancami za zelených, socialistov a komunistov som podpísal zmeny tejto rezolúcie.

Konkrétne, pri hlasovaní vraj bola odobrená ich korekcia tejto rezolúcie.: „V tomto čase, ako každý rok, sa v Rige zhromažďujú tisíce ľudí na to, aby oslavovali Lotyšov, ktorí slúžili vo Waffen-SS“. Dá sa z toho urobiť záver o tom, že rezolúcia sa neopiera o údaje celoeurópskeho monitoringu, ale o fakty, ktoré poskytli samotní europoslanci. Napríklad, v rezolúcii niet zmienky o každoročnom zlete esesákov v estónskom Sinimae.

6. Na jar tohto roka MZV RF predstavilo svoju druhú správu (prvá bola v roku 2015) „Neonacizmus – nebezpečná výzva ľudským právam, demokracii a nadvláde práva,“ ktorá priniesla výsledky monitoringu „štátov“.

Správa sa líši od rezolúcie EP zoznamom štátov a radikálnym odpočtom. Samozrejme, že z toho nevyplýva, že niekoho faktory sú nesprávne. Zrejme je ich tak veľa, žeby vystačili nie na jednu, ale na stovku správ a rezolúcií.

Správu MZV RF odlišuje hraničná presnosť a korektnosť názvov, priamo apelujúca k tzv. Moskovskému dokumentu OBSE, v ktorom účastnícke štáty podčiarkujú, že otázky, týkajúce sa ľudských práv, základných slobôd, demokracie a nadvlády zákona, majú medzinárodný charakter, pretože dodržiavanie práv a slobôd tvorí jeden zo základov medzinárodného poriadku.

Účastnícke štáty kategoricky a s konečnou platnosťou vyhlasujú, že záväzky, ktoré prijali v oblasti ľudského zmierenia na poradách o bezpečnosti a spolupráci v Európe, sú otázky, predstavujúce bezprostredný a zákonný záujem všetkých členských štátov a nevzťahujú sa na výlučné vnútorné záležitosti daného štátu.

V podstate je to medzinárodný mandát na zasahovanie do „vnútorných záležitostí daného štátu“ a Rusko, majúce zodpovednosť aj voči sebe, aj potenciál na globálny boj s nacizmom, si vybralo naozaj správny prístup.

EÚ, na rozdiel od Ruska, má dostatočné páky na ovplyvňovanie svojich členských štátov a takýto mandát v podstate ani nepotrebuje. Rezolúcia EP však na to musí „vyrásť“ do úrovne direktívy Rady EÚ, lenže narážky na takýto „rast“ neobsahuje.

7. Zaujímavá je predstava EP o rizikových skupinách: konkrétne ide o „také menšiny, ako sú černošskí Európania (ľudia afrického pôvodu), Židia, moslimovia, Rómovia, občania krajín tretieho sveta, predstavitelia LGBTQI a invalidi“.

Ruská tlač poukazuje na to, že EP sem vôbec nezaradil krajne pravicové zoskupenia na Ukrajine (Azov, Pravý sektor, Karpatská Seč), ktoré neraz prepadali rómske skupiny, antifašistické demonštrácie, zasadnutia mestských rád, podujatia Amnesty International, umelecké výstavy, podujatia LGBTQI, aktivistov za práva žien a aktivistov ochrany okolitej prírody.

Rusi sa tiež pýtajú, že čo s tými, ktorí sa neustále vyhrážajú „moskaľom“, čo s tými, ktorí usporiadali masaker v Odese...?

8. Rezolúcia EP môže tiež prelomiť trend porovnávania zločinov nacizmu s komunizmom, čím sa už dlhodobo zaoberá tak PZRE, ako aj PZ OBSE.

9. EP je „hlboko znepokojený rastúcou normalizáciou fašizmu, rasizmu, xenofóbie a iných foriem neznášanlivosti v EÚ, a znepokojujú ho aj informácie o sprisahaní v niektorých členských štátoch politických lídrov, politických strán a orgánov vnútorného poriadku s neofašistami a neonacistami.“

Veľmi dôležitý je tu Európskym parlamentom použitý presný pojem „normalizácia“.

10. EP „vyjadruje ľútosť v súvislosti s tým, že v niektorých členských štátoch sa verejné vysielanie stalo príkladom propagácie jednej politickej strany, ktorá často vylučuje opozíciu a menšinové skupiny zo spoločnosti, ba dokonca vyvoláva násilie“.

Ako ďalej?

Prvá otázka – stane sa podobná rezolúcia každoročnou? Ak áno, vytvorí sa tým dobrý tandem – októbrová rezolúcia EP a decembrová rezolúcia VZ OSN.

V mnohom to záleží na tom, ako prejdú najbližšie voľby do EP. S ľútosťou treba konštatovať, že zostavenie takej bojovej „ruskej frakcie“ (Tatiana Ždanok/Miroslav Mitrofanov, Andrej Mamykin (Lotyšsko), Jana Toom (Estónsko) a niekedy sa k nim pripájajúci Viktor Uspasskich (Litva)), sa asi už nepodarí mať. Existujú síce určité nádeje na pomerne silnú frakciu európskych ľavičiarov, lenže ich predstavy o fašizme sa ďaleko odklonili od predstáv Georgija Dimitrova a Leva Trockého, pre ktorých sa fašizmus = kapitalizmus.

Druhá otázka – Dorastie rezolúcia na direktívu? A zmení sa zákaz nacistických strán v Európe na zákon?

Tretia otázka – Kto a ako sa bude zaoberať denacifikáciou v súčasných podmienkach?

V. Mikunda, *podľa IA Regnum.ru, 9. 11. 2018*

Čo píšu iní

(Dokončenie zo str. 2)

Pétainov hrob sa nachádza na cintoríne v meste Port-Joinville na ostrove Yeu pri pobreží kraja Vendée na západe Francúzska. Podľa prokuratúry mesta Sables-d'Olonne, ktorá prípad vyšetruje, neznámi páchatelia vyvalili kríž z bieleho kameňa a na náhrobný kameň nasprejovali nápis „A mon pere“ (Môjmu otcovi).

Po 2. sv. svetovej vojne bol Pétain za velezradu odsúdený na trest smrti a odobrali mu aj hodnosť maršala. Vzhľadom na jeho pokročilý vek súd rozhodol, že trest smrti nebude vykonaný. Neskôr generál Charles de Gaulle navrhol zmeniť rozsudok nad Pétainom na doživotie.

Podľa HSP, 13. 11. 2018

Rossija1: „Večer s Vladimírom Solovjovom“ 12. 11. 2018

Hovorí Jakov Kedmi: – Nemecká armáda bola vždy lojálna vládnej moci. Najlepším príkladom toho je, ako celá generalita prisahala osobne fuhrerovi (1934).

Oni ním opovrhovali, ale všetci generáli dvihli dva prsty a osobne prisahali führerovi. Nie Nemecku!

...To je nemecká mentalita.

– Pri Francúzoch nie je nič zvláštne. Viac Francúzov bojovalo na strane Hitlera ako proti nemu. Francúzsky odboj pozostával z komunistov, Židov, bývalých republikánov zo Španielska a medzi komunistami bolo trochu Francúzov. A celé ostatné Francúzsko bojovalo na strane nacistov!

(Doplnok k tomu nemeckého novinára – „A Reichstag bránili (francúzski) esesáci!“)

V. Solovjov: – Avšak víťazmi sa (Francúzi) stali len vďaka Josifovi V. Stalinovi! Ku ktorému De Gaulle pricestoval a spolu s ním trávil veľa času... A po smrti Stalina De Gaulle pobudol pri jeho hrobe nemálo hodín.

O tomto Macron nehovorí. Jemu je bližší (nemecký kolaborant, Philippe) Pétain.

Výňatok z: *https://www.youtube.com/watch?v=FVGf_9WEYM8*

Za polárnym kruhom zneškodnili 71 nemeckých mín

Išlo o míny z 2. sv. vojny s kalibrom 81 mm, ktoré sa našli v Pečengskom rajóne Murmanskej oblasti. Sumárna hmotnosť výbušniny v nich mala okolo 37 kg v tnt ekvivalente.

Míny ležali voľne na zemi pod otvoreným nebom, čiže sa mohli stať ľahkým úlovkom pre hľadačov „pokladov“, spojených s kriminálnym podnikaním, či terorizmom.

Nebezpečný nález bol zneškodnený na mieste.

Podľa ria.ru, 9. 11. 2018

Budúcnosť židovských cintorínov je otázna

Po holokauste zostalo na celom Slovensku mnoho pietnych miest, ktoré nemajú majiteľov, ani stálych správcov.

Typickým príkladom je na východnom Slovensku mesto Dobšiná, kam prví Židia prišli okolo roku 1850, keďže pri sčítaní ľudu v roku 1857 sa k tejto národnosti prihlásilo šesť osôb. Židovská menšina v Dobšinej sa následne v priebehu desaťročí rozrastala a to až na 250 osôb a bolo preto pochopiteľné, že si zriadila aj pietny priestor na pochovávanie zosnulých.

Židia v Dobšinej si vybudovali aj synagógu, v roku 1903 už bola plne funkčná. Krátko po 2. sv. vojne bola zničená a ako uvádza Eva Šmelková z Pamiatkového úradu v Rožňave: *„Vzťahy s majoritným obyvateľstvom sa zhoršili v období slovenského štátu, po radikálnych protižidovských opatreniach. Židov zbavili základných občianskych a ľudských práv a vylúčili ich z hospodárskeho života. Do vyhladzovacích táborov deportovali asi 80 % židovského obyvateľstva. Po prerušení deportácií ostalo v Dobšinej len šesť rodín, dočasne chránených výnimkami. Po oslobodení sa do mesta vrátilo len niekoľko Židov. V roku 1948 ich tu bývalo len 27 a viacerí z nich sa po roku 1949 vysťahovali do Izraela a iných štátov.“*

Jedinou spomienkou na židovskú menšinu v Dobšinej zostalo iba pietne miesto – cintorín, ktorý je dnes využívaný, žiaľ, zväčša iba asociálnymi skupinami. Vandalizmus v podobe pováľaných a zdevastovaných náhrobných kameňov, z ktorých mnohé vážia aj 300 kilogramov, vidieť ako pripomienku vyčíňania skupín, ktoré na cintorín putujú za „zábavou“. Mnohí obyvatelia, ktorí sa na židovský cintorín pozerajú aj z pamiatkového hľadiska, sa pýtajú, čo s ním bude ďalej, keďže na cintoríne sa nevykonáva žiadna rozsiahlejšia údržba. Oslovili sme Ústredný zväz židovských náboženských obcí v SR (UZZNO), za ktorý nám poskytol stanovisko hovorca, Michal Szatmáry: *„Mnohé židovské cintoríny aj budovy po celej republike sú v neutešenom stave. Aj tie, ktoré patria mestám a obciam, ale aj mnohé tie, ktoré sú pod správou židovských obcí. Kvôli holokaustu drvivá väčšina pochovaných nemá príbuzných, ktorí by sa o hroby starali a pravidelne navštevovali. Mestá tiež zrejme nemajú financie nazvyš a opravy židovských budov a cintorínov nepatria medzi ich priority. Peniaze na ich opravu nemá ani židovská komunita. Našťastie sa nájdu entuziasti, ktorí svojpomocne pomáhajú. Napríklad o židovský cintorín v Hlohovci sa stará Vlastivedné múzeum, v Banskej Štiavnici občianske združenie. Synagógy v Trnave, Lučenci, Žiline, Stupave a ďalšie sa opravili a dnes slúžia ako kultúrne inštitúcie. Všetko je o ľuďoch a vôli“,* dodal v závere hovorca UZZNO.

To, či sa židovské cintoríny, či už v Dobšinej, ale aj iných mestách s podobným osudom naďalej zachovajú je nateraz otázne.

Oslovili sme aj Podnik služieb mesta Dobšiná, ktorý má v správe pohrebiská na území mesta Dobšiná. *„Z UZZNO nás nik nekontaktoval a aj keď sa jedná o pohrebisko, nie je však oficiálne a za hrobové miesta nik neplatí. Z tohto titulu sa oň nemôžeme adekvátne postarať, či ho úplne zveľadiť a práve UZZNO, ktorý má pôsobnosť aj na našom území, by sa mal o svoje pohrebiská postarať formou projektov, či grantov. Nemôžeme podľa platnej legislatívy ani investovať do majetku, ktorý nepatrí mestu. Aj napriek tomu ale zabezpečujeme základnú údržbu tohto pohrebiska formou kosenia okolia hrobových miest,“* povedal konateľ PSMD,

Milan Lukáč

Spomienka na „slovenský holokaust“ v Čiernom Potoku

Dňa 2. 11. 2018 si ZO SZPB armádneho generála Ludvíka Svobodu v Čiernom Potoku v spolupráci s obecným zastupiteľstvom pripomenula odvlečenie pätnástich spoluobčanov slovenskej národnosti z okolitých osád do koncentračného tábora nyillasiovskými fašistami (4. 11. 1944), z ktorých 12-ti zahynuli v koncentračnom tábore Flossenburg.

Ich hlavným obvinením zo strany nyillasiovcov bolo, že hoci stáli vonku pred rímskokatolíckym kostolom v Hodejove, nezložili si počas spievania maďarskej hymny klobúky. Zatýkanie sa konalo tak, že v nasledujúcich dňoch vodil maďarských fašistov po osadách, kde bývali Slováci, „ctený“ notár a práve ten ukazoval, kto si klobúk z hlavy nesňal. „Vinníka“ nyillasiovci hneď aj zatkli.

Po trojdňovom väznení vo Feledinciach – dnes Jesenské, ich odviezli spolu s ďalšími uväznenými z okolitých obcí do Štúrova, kde ich odovzdali gestapu a odtiaľ ich odtransportovali najskôr do zberného koncentračného tábora Dachau a odtiaľ do Flossenburgu. Tu 12-tich na jar 1945 popravili.

Všetky tieto podrobnosti spomenul v príhovore predseda tunajšej základnej organizácie SZPB Jozef Pupala. Okrem toho sa venoval aj okolnostiam vzniku Československa v roku 1918.

Zaujímavosťou tohto zhromaždenia boli otázky prítomných, napríklad aj tá, že prečo má naša ZO SZPB prídomok po armádnom generálovi Ludvíkovi Svobodovi?

Predseda Jozef Pupala to vysvetlil tak, že mladí slovenskí muži, aby sa vyhli narukovaniu do Horthyho armády, niektorí ušli ilegálne na Slovensko. Avšak po ťažení Slovenskej republiky po boku Nemcov proti ZSSR, sa i tak dostali na východný front. Mnohí z nich však odmietli bojovať proti slovanským bratom a tak prebiehali k partizánom (viď. kpt. J. Nálepka), alebo k Červenej armáde. Tí boli postupne zaraďovaní do budujúceho sa 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, ktorému velil práve plk. Ludvík Svoboda.

Medzi najznámejších rodákov patrí Juraj Lakota (L. Svoboda ho opakovane spomína aj vo svojej knihe Z Buzuluku do Prahy alebo mechanik čs. stíhacieho pluku František Hriň, spojár Július Patúš, Václav Fajčík, Ján Fajšík...). Po oslobodení tohto územia narukovali a so zborom sa zúčastnili bojov v Liptove, na Považí Ondrej Kurek, Jozef Sebíň, Štefan Jelcha, Ladislav Vilhan.

Spomienky na „slovenský holokaust“ sa zúčastnili aj niektorí potomkovia obetí fašizmu, napr. Štefan Kapec (odvliekli mu otca) s dcérou, synom a vnukom, Ján Becher s manželkou, Ostrihoňovci, Patúšovci...

Za hostí pietne zhromaždenie pozdravila Viera Feješová, predsedníčka ZO SZPB v Rimavskom Brezove s manželom Júliusom.

Záver spomienky patril neformálnym rozhovorom pri guľáši. Medzi iným tu zaznelo, že do budúcna by bolo dobré, ak by sa tejto spomienky na tunajší „holokaust Slovákov“ zúčastnilo viac potomkov. Radi by sme, napríklad privítali pozostalých po J. Kulichovi a J. Mikušovi, ktorí sa našich stretnutí zatiaľ nezúčastnili.

Naopak, o členstvo v našej protifašistickej organizácii požiadala v obci Alžbeta Golianová vyd. Nociarová, čím sme dosiahli aj so svojimi rodákmi 59 členov. A pritom obec Čierny Potok má 164 obyvateľov.

– JP –

VČS v Lehote pod Vtáčnikom

Už samotná účasť predsedu SZPB P. Sečkára, tajomníka ÚR SZPB V. Longauera a predsedu OblV výboru SZPB v Prievidzi Jána Žiaka naznačovala, že schôdza bude niečím výnimočná.

Aj bola. V obradnej miestnosti obecného úradu boli 29. 10. 2018 trom členom ZO SZPB starostovi Jánovi Cipovovi, Elene Balaškovej a Jánovi Dudášovi udelené vyznamenania za zásluhy a aktivity na prospech rozvoja zväzovej činnosti nielen v obci, ale i v regióne Hornej Nitry.

Po správe výboru v diskusii vystúpil aj P. Sečkár, ktorý hovoril predovšetkým o tom, aké sú problémy zväzu so zabezpečovaním finančných prostriedkov na úspešný chod oblastných výborov a základných organizácií, na podporu ich aktivít, ale i o tom, ako by aj obce a mestá mali byť nápomocné pri ich činnosti. Zameral sa aj na aktivity, ktoré zväz bude predkladať na rokovanie zjazdu SZPB v roku 2019.

Rastislav Beniska

Výročné rokovanie v Detve

Členovia 207 člennej ZO SZPB si zhodnotili svoju činnosť a určili úlohy na budúci rok. Za oblastný výbor SZPB zo Zvolena sa schôdze zúčastnili predsedníčka revíznej komisie Viera Nociarová a primátor Detvy Ján Šufliarský.

V správe bola pozitívne hodnotená systematická a kvalitná práca výboru, ktorý sa stretal nielen podľa plánu, ale aj operatívne. Za ostatné obdobie veľkou stratou pre našu základnú i oblastnú organizáciu bolo náhle úmrtie nášho i oblastného predsedu Dušana Šablatúru. Práve vtedy výbor ukázal svoju silu a súdržnosť a dokázal bezo zvyšku naplniť plánované úlohy a ciele.

Okrem pravidelných akcií v spolupráci s mestom – oslavy oslobodenia mesta, Dňa víťazstva nad fašizmom, Výročia SNP, sme zorganizovali dve veľké a dôležité akcie. Okresné kolo vedomostnej súťaže pre žiakov základných a stredných škôl a našu najväčšiu akciu celoslovenského charakteru, 74. výročie Partizánskej prehliadky v Detve. Obe podujatia sa vydarili a zároveň preverili akcieschopnosť a kvality nášho výboru.

V tomto roku sme uzatvorili zmluvu o spolupráci so ZO SZPB Veľký Folkmár a v budúcom roku chceme rozšíriť naše aktivity i zorganizovaním tematického zájazdu k našim priateľom i do okolia. Pravidlom sa stali stretnutia s našimi jubilantmi (v tomto roku sme ich mali 45) a tiež so sponzormi, ktorí nám pomáhajú či už finančne, alebo materiálne.

Keďže s prácou všetkých členov výboru vládne spokojnosť, rozhodli sme sa ísť cestou rozšírenia počtu členov výboru na 14, čím dôjde k čiastočnému omladeniu výboru i k zvýšeniu jeho akcieschopnosti.

V budúcom období chceme viac pozornosti venovať zvýšeniu odberateľov časopisu Bojovník, s ktorého úrovňou vládne spokojnosť.

Tiež sme odhlasovali v uznesení odporúčanie, aby XVII. zjazd SZPB zvolil za predsedu SZPB Pavla Sečkára, v ktorom vidíme záruku zachovania súčasného smerovania nášho Zväzu.

Novozvolený výbor zvolil do funkcie predsedu Júliusa Feješa.

– JF – *(Pre Bojovník bez nároku na honorár)*

Slovenský národ nepotrebuje politkov, ktorým treba prinášať obete, ale politikov, ktorí sú schopní priniesť obete. M. Palko

Pietna spomienka v Rožňave

V Rožňave sa pietna spomienka na 100. výročie ukončenia 1. sv. vojny konala 12. 11. 2018 pred pamätníkom padlých vojakov v starom cintoríne. Zorganizovali ju veliteľ Gemersko-malohontského práporu a oblastný výbor SZPB.

Zúčastnil sa jej aj priamy účastník oslobodzovacích bojov Červenej armády v Maďarsku a na južnom Slovenska plk. v. v. Ladislav Sládek z R. Soboty, ktorého sprevádzal predseda ZO SZPB armádneho generála Ludvíka Svobodu v Čiernom Potoku Jozef Pupala.

K prítomným prehovoril predseda OblV SZPB v Rožňave pplk. v. v. Ján Malček, ktorý priblížil okolnosti vypuknutia 1. sv. vojny, jej nezmyselné obete a následky. Konkrétne k nim patrí aj vyše 200 vojakov, ktorí sú uvedení na tomto rožňavskom pamätníku.

Prítomní naň položili vence, kvety a zapálili sviečky. Na pamiatku obetí sa krátko pomodlili vojenský kaplán kpt. Ján Sakal a za rímskokatolícku cirkev farnosť Rožňava Staré Mesto kaplán Martin Bunda.

Na záver sa všetkým účastníkom zhromaždenia poďakoval, osobitne 90-ročnému L. Sládekovi a žiakom rožňavských základných škôl, veliteľ práporu pplk. Oliver Toderiška.

– JP –, snímka autor

Rožňavskí žiaci s plk. L. Sládekom.

V Nitre s básňou „Na flámskych poliach"

V deň 100. výročia ukončenia 1. svetovej vojny zišli sa občania Nitry za prítomnosti predstaviteľov Veľvyslanectva Poľskej republiky, Nitrianskeho samosprávneho kraja a mesta Nitra, velenia raketovej brigády a mechanizovaného práporu Armády SR, delegácií ZV ČR z Kroměříža a ZV SR Nitra-Zobor, členov JDS a SZPB na vojenskom cintoríne padlých v 1. sv. vojne v Nitre-Mlynárciach, aby si pripomenuli obete Veľkej vojny.

Po položení vencov a štátnych hymnách SR, ČR a PR k prítomným prehovoril poslanec NR SR Marián Kéry. V emotívnom prejave poukázal nielen na obete tejto vojny, ale aj na utrenie civilného obyvateľstva v zápolí. Vyzdvihol tiež zásluhy T. G. Masaryka, M. R. Štefánika a E. Beneša o vznik spoločného štátu Čechov a Slovákov v roku 1918.

Po prednese básne „Na flámskych poliach" a modlitbe za zomrelých vojakov v 1. a 2. sv. vojne prítomní k centrálnemu pomníku položili zapálené sviečky na znak úcty i spomienky na tých, ktorí za svoju vlasť obetovali svoje životy.

Jozef Havel, snímka S. Fijalka

Členovia nitrianskych ZO SZPB pri pamätníku neznámeho vojaka.

Deň vojnových veteránov a 100. výročie ukončenia 1. sv. vojny

V nedeľu 11. novembra na vojenskom cintoríne v Kopčanoch vzdali hold vojnovým veteránom minister obrany SR Peter Gajdoš a predseda Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť Anton Hrnko. Stalo sa už tradíciou, že sa na pietnej spomienke zúčastnili aj tajomník ÚR SZPB Viliam Longauer a členovia bratislavskej oblastnej organizácie SZPB.

Pred sto rokmi 11. novembra 2018 o 11-tej hodine a 11-tej minúte vstúpilo do platnosti prímerie končiace 1. sv. vojnu, ktorej bezprostredným výsledkom bol rozpad Rakúsko-uhorskej monarchie a vznik nových štátov v strednej Európe i na Balkáne, vrátane Československa.

V nedeľu 11. novembra sme na vojenskom cintoríne vzdali úctu všetkým, ktorých osudy poznačila vojna. Zišli sme sa preto, „aby sme spoločne vzdali hold tým, ktorí položili svoje životy v boji za mier a slobodu a zároveň vzdali úctu každému jednému vojnovému veteránovi, ktorý kedy okúsil vojnové besnenie, bez istoty návratu k svojim blízkym," vyzdvihol v príhovore minister obrany. Žiaľ, vojnové konflikty súvisia aj s našou nepoučiteľnosťou. „S odstupom času máme tendenciu bagatelizovať to, čo sa nás už priamo netýka," upozornil minister.

Dnes sú opäť vo svete sily, ktoré si myslia, že vojna môže riešiť vzťahy medzi národmi. „Treba však jednoznačne povedať, že akýkoľvek zlý mier je lepší, ako tá "najlepšia" vojna. Pretože v mieri môže byť utrpenie, alebo všeličo iné, ale vo vojne zomierajú ľudia. Nedovoľme, aby sa toto zopakovalo," zdôraznil predseda Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť Anton Hrnko.

Súčasťou spomienkového podujatia bol už tradične aj beh na počesť vojnových veteránov, ktorý sa začal symbolicky o 11. hodine a 11. minúte.

Spolu s profesionálnymi vojakmi, študentmi Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika a reprezentantmi z Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica na čele s Matejom Tóthom odbehli účastníci viac ako 5 km dlhú trať.

Tajomník ÚR SZPB Viliam Longauer a členovia bratislavskej oblastnej organizácie si aj 9. novembra pripomenuli hrdinstvo vojnových veteránov a vzdali im úctu pri Pamätníku príslušníkov západného odboja na Šafárikovom námestí v Bratislave.

Na Slovensku je v súčasnosti evidovaných celkovo 7 686 vojnových veteránov, z toho je 127 veteránov 2. sv. vojny a 7 559 novodobých veteránov.

– vič –

Pietne zhromaždenie v Revúcej

Za hlaholu zvonov revúckych kostolov sa 11. 11. o 11. hod. a 11. minúte na cintoríne pri hroboch padlých vo vojnách zišlo vyše 100 občanov mesta.

Takto si uctili deň vojnových veteránov a ukončenie 1. svetovej vojny. Predstavitelia mesta, ZO JDS, ZO SZPB gen. Viesta a evanjelickej cirkvi a. v. zapálili kahance a položili k hrobom symbolické červené maky.

K prítomným sa prihovoril predseda OR JDS Igor Hock, ktorý prítomným priblížil vznik tejto pamiatky a vyjadril želanie, aby sa hrôzy vojny už nikdy neopakovali. V tomto duchu sa v kázni prihovorila aj farárka ev. cirkvi a. v. Danica Hudecová.

Potom pri pamätníku obetí 1. sv. vojny a buste gen. Viesta účastníci si uctili pamiatku zapálením kahancov a položením červených makov.

Štefan Haviar

Dňa 18. 11. 2018 si členovia ZO SZPB Kežmarok v spolupráci s Oblastným výborom SZPB Poprad, mestským a okresným úradom pripomenuli pri pamätníku padlým počas 1. sv. vojny 100. výročie ukončenia 1. sv. vojny, ako aj Deň vojnových veteránov.

Na snímke sprava: vojnový veterán plk. v. v. J. Mucha, tajomník OblV SZPB v Poprade Ján Pavlovčin, člen SZPB mjr. v. v. Vladimír Kasak, primátor Kežmarku Ján Ferenčák, prednostka OÚ v Kežmarku Veronika Havírová, podpredseda ZO SZPB mjr. v. z. Ján Verešpej a predseda ZO SZPB Kežmarok a podpredseda OblV SZPB Poprad Milan Janeček.

Michal Kopko

Deň vojnových veteránov v Čiernom Balogu

Zaspomínať si na kruté časy nielen na bojiskách, ale aj v zázemí, sa aj toho roku podujali zástupcovia 115-člennej ZO SZPB v Čiernom Balogu na čele so svojim staronovým starostom Františkom Budovcom. Spomienkové stretnutie sa konalo 11. 11. 2018 o 11.00 hod. pri monumentálnom Pamätníku padlých v Prvej svetovej vojne nachodiacom sa neďaleko priečelia obecného úradu. Na pomníku je z troch strán do mramoru vytesaných 137 mien – obetí Veľkej vojny, zo všetkých 13-tich osád obce.

Zaspomínali sme si aj na navrátilcov. Dňa 3. novembra 1918 asi 500 mužov z Čierneho Balogu a Hronca sa vracalo domov – odzbrojení, podgurážení, revolučne naladení. Nezmyselná vojna ich obrala o lásku a mladosť, potrebovali sa za to na niekom vyvŕšiť, niekoho orabovať. Vojna z nich urobila dravcov. Alkoholom podkutí útočili na obchodníkov, krčmárov, farárov, úradníkov, horárov... Aj mladá rodáčka Alžbeta Gwerková-Gollnerová (narodená 19. 10. 1905 v Čiernom Balogu) sa stala sirotou. Jej otec Karol Gollner, obecný notár, chcel proti nim úradne zasiahnuť, aby sa rozišli. Stalo sa mu to osudné. Matka Otília, rodená Holéczyová, si muža bránila, dobili ju pažbou a manžela zastrelili.

Alžbetu prichýlila babka. Talentované dieťa vyštudovalo na Sorbone v Paríži a stala sa významnou vedeckou pracovníčkou. Napokon zakotvila v Učiteľskom ústave v Banskej Štiavnici. Tu si našla aj manžela Edmunda Gwerka, miestneho umelca, maliara. Počas 2. sv. vojny pracovala v ilegalite. Za účasť v SNP ju fašisti popravili 18. 12. 1944 v Kremničke. Mesto Banská Štiavnica pomenovalo po nej ulicu a toho času spolupracuje na filme o jej životnom príbehu.

Zaspomínali sme si aj na vojnového invalida Antona Kováčika (1885–1941), ktorý vo vojne prišiel o ľavú nohu, ale i napriek tomu bol roku 1920 zvolený za prvého richtára Čierneho Balogu v novej Česko-Slovenskej republike.

Milan Kováčik, predseda ZO č.2 SZPB v Brezne

Symbolika kvetov

Kvetinami sa dá bez slov vyjadriť veľa ľudských pocitov. Dňa 11. 11. 2018 o 11.11 hod. so symbolom červeného maku pri príležitosti 100. výročia ukončenia Veľkej vojny, sme si ako občania Banskej Bystrice pripomenuli pamiatku vyše 1 300 obetí, ktoré sú pochované na Vojenskom cintoríne v Majeri.

V tento významný deň bol znovu otvorený zrekonštruovaný priestor posledného odpočinku vojnových obetí 1. sv. vojny, ktorý je obohatený novým monumentom. Popri slovenských a českých vojakov sú na tomto mieste uložené pozostatky Talianov, Maďarov, Poliakov, Rakúšanov, Rumunov, Rusov a Srbov.

Po pietnom akte v Majeri sa viacerí prítomní odobrali do mestskej časti Rudlová, kde členovia OZ Klub vojenskej histórie Slovensko – Maroš Čupka a Boris Šeliga, v spolupráci so ZO SZPB v Rudlovej a občanov Rudlovej, zorganizovali spomienkový pietny akt pri Pamätníku padlých Rudlovanov v 1. a 2. sv. vojne „na Hrbčoku" v Rudlovej (Ul. kapitána O. Jaroša).

Zástupkyňa občanov Monika Fabíková st., tu položila k pamätníku spoločný veniec občanov Rudlovej a ZO SZPB, za KVH Slovensko položil kyticu Roman Kazimír.

Následne so slávnostným príhovorom vystúpila Mária Gallová zo Spoločnosti M. R. Štefánika z Banskej Bystrice. Vyzdvihla jeho význam pri formovaní 1. ČSR, ako aj bojovníkov v 1. sv. vojne.

Slávnostné zhromaždenie, súčasťou ktorého bolo vystúpenie flautistiek a čestná salva KVH Slovensko, ukončila návšteva výstavky pod názvom – Rudlovania vo svetových vojnách.

Jozef Horváth, predseda ZO SZPB v Rudlovej

Medzi vojakmi na snímke sprava – predseda SZPB Pavol Sečkár, predseda ZV SR – Klub B. Bystrica pplk. v. v. Mojmír Hloch a predseda OblV SZPB v B. Bystrici plk. v. v. Ján Pacek.

V Kremničke sme opäť spomínali na obete vojny

Vo štvrtok 8. novembra 2018 sa v areáli Pamätníka obetiam fašizmu v Kremničke stretli nielen členovia SZPB, ale aj študenti a žiaci banskobystrických škôl – Gymnázia Mikuláša Kováča, Strednej priemyselnej školy Jozefa Murgaša, ZŠ Spojová, Radvaň a Trieda SNP 20.

Prítomní boli aj primátor B. Bystrice Ján Nosko, prednosta OÚ Július Ernek, vedúci regionálnej kancelárie prezidenta SR Stanislav Liška, predseda SZPB Pavol Sečkár, zástupca Židovskej náboženskej obce Juraj Turčan, ako aj predstavitelia organizátorov – predseda Oblastnej organizácie SZPB Ján Pacek a generálny riaditeľ Múzea SNP Stanislav Mičev.

Po hymne SR si vypočuli príhovor primátora J. Nosku, báseň Zlaty Solivajsovej Kremnička v podaní študentov Gymnázia M. Kováča Evy Vieríkovej a Lukáša Technovského.

Na záver predniesol Jozef Ťažký **Vyhlásenie účastníkov pietnej spomienky pri Pamätníku obetiam fašizmu v Kremničke**, v ktorom zaznel apel na pravdivé hodnotenie udalostí druhej svetovej vojny, ako aj na vyjadrovanie úcty obetiam. Jeho text uverejnil zväzový facebook a nachádza sa aj na www.szpb.sk.

Po hymnickej piestni Kto za pravdu horí položili žiaci a študenti na hrobové miesta sviečky a kamienky.

Po pietnom stretnutí sa konalo plenárne zasadnutie oblastného výboru SZPB v Múzeu SNP, na ktorom členovia zhodnotili doterajšiu činnosť a schválili plán na budúci rok. Ten bude významný nielen pripomenutím si 75. výročia SNP, 75. výročia Dňa hrdinov KO, ale aj konaním XVII. zjazdu SZPB v Poprade.

Jana Borguľová

Lipy pri 100. výročí ČSR

Predseda ZO SZPB Zlatá Baňa – Sekčov Pavol Pulík-Hreha st. zorganizoval pri tejto príležitosti brigádu sadenia stromčekov – lipy.

Stromčeky boli vysadené pri pomníku v časti Pusté Pole s povolením starostu obce Maroša Železníka. Brigády sa zúčastnilo šesť členov základnej organizácie, konkrétne Eva Hvizdová, Sabína Olejárová, Oľga Pulík-Hrehová, Vlastimil Matouš, Pavol Pulík-Hreha st. a Pavol Pulík-Herha ml.

Tešíme sa na dni, keď nám lipy vyrastú. Aby sme nikdy nezabudli, že kedysi sme mali spoločný štát s bratmi Čechmi.

Pavol Pulík-Hreha ml. *(Pre Bojovník bez nároku na honorár)*

Posviacka pamätníka z 1. sv. vojny nad obcou Mikulášová

Kaštielik nasiaknutý krvou nevinných obetí

Karpatské hory a priľahlé vrchy boli v oboch svetových vojnách miestom veľkej tragédie, lebo tu bojovali a život položili mladí bojovníci za náš národ a našu slobodu.

V sobotu 20. októbra 2018 občania obce Mikulášová (okres Bardejov), priatelia z blízka i z ďaleka a ďalší hostia absolvovali turistický pochod k pamätníku na vrchu Kaštielik, kde sa zúčastnili posviacky novoinštalovaného pamätníka na bojisku 1. sv. vojny, ktorý je dielom Ing. arch. Maroša Drobňáka. Zišlo sa tu takmer sto nadšencov, medzi ktorými boli nielen starší, ale aj mladší účastníci, dokonca i deti v sprievode rodičov či starých rodičov.

Tento pietny, spoločensko-významný akt sa toho roku konal z iniciatívy Klubu vojenskej histórie Beskydy a obce Mikulášová, čo podporili štedrí sponzori. Mnohí sa tohto podujatia, posviacky vojnového cintorína zúčastnili aj pred rokom 29. 9. 2017.

Cestou k pamätníku na cintoríne položili vence poslanci obecného zastupiteľstva v sprievode starostu obce Petra Rusiňáka, ale aj KVH Beskydy na čele s predsedom Marianom Drobňákom. Potom nasledovala krátka panychída s modlitbou za obete vojny, ktorú celebrovali vojenskí duchovní pravoslávnej a gréckokatolíckej cirkvi.

M. Drobňák v príhovore konštatoval, že má veľký zmysel navštevovať tieto pamätné miesta karpatských hôr, ktoré skrývajú smutnú históriu spred 100 rokov, keď tu bojovali a umierali nevinní bojovníci za našu slobodu. Z informačnej tabule sme sa dozvedeli, že pri obci Mikulášová prebiehali v roku 1915 intenzívne boje o neďaleký vrch Kaštielik. Padlo tu mnoho vojakov rakúsko-uhorskej i ruskej armády a časť z nich je pochovaná na tomto vojnovom cintoríne. Jeho rekonštrukciu podporila Nadácia Orange a rakúska organizácia Čierny kríž.

Prísť na miesto určenia nebolo fyzicky vôbec ľahké. Náš obdiv si preto zaslúžili ôsmačka Stelka z Humenného, siedmak Peter Smoleň z Mikulášovej (okr. Bardejov), tretiačka Kristínka Kosárová z Vranova nad Topľou, dvanásťročná Zoe Jackaninová so svojimi staršími sestrami Emou a Natáliou so Zborova (okr. Bardejov), ale aj štvorročná Terezka Tkáčová s dvojročnou sestričkou zo Stropkova, ktoré túto trasu zvládli so svojimi rodinnými príslušníkmi.

Takmer všetkých hneď zaujal netradičný pamätník na bojisku 1. sv. vojny na vrchu Kaštielik, o ktorom sme sa mali možnosť dozvedieť opäť z informačnej tabule. Zistili sme, že počas 1. svetovej vojny táto výšina predstavovala dôležitý obranný bod rakúsko-uhorskej armády. Vo februári a marci 1915 tu prebiehali krvavé boje, ktoré si vyžiadali životy tisícov nevinných vojakov. Od 1. sv. vojny je táto výšina miestnym obyvateľstvom nazývaná ako „Hora smrti“.

Preto v tomto roku, pri príležitosti 100. výročia ukončenia 1. svetovej vojny, tu bol vystavaný pamätník, autorom ktorého je brat predsedu OZ KVH Beskydy Ing. arch. Maroš Drobňák. Pamätník, ktorý je citlivo umiestnený do zalesnených karpatských kopcov, pripomína tunajšie obete vojny. Tvoria ho drevené tmavé a svetlé stĺpy, na ktorých sú uvedené názvy veliteľských miest peších plukov, ktoré operovali v 1. sv. vojne. Tmavé stĺpy predstavujú rakúsko-uhorskú armádu a svetlé ruskú armádu. Ide o mestá: Hradec Králové, Turnov, Jičín, Mladá Boleslav, Graz, Klagenfurt, Ľubľana, Maribor, Celje, Terst, Orenburg, Ufa a Samara.

Aj k tomuto pamätníku boli položené vence, aj tu sme sa započúvali do duchovnej panychídy, spojenej s posviackou pamätníka. Predseda KVH M. Drobňák k tomu pripomenul, že na Kaštieliku sú pochovaní naši vojaci, na ktorých sa trochu zabudlo. Avšak aj tu vraj dejiny ožívajú. Z Česka sa v tomto období údajne ozval istý Arnošt Krtek, ktorý hľadal svojho deda, ktorý tu padol a bol priamo tu, na vrchu Kaštielik. Rovnako sa o toto bojisko zaujímal aj Marco Mantini z Talianska, ktorý v rámci výskumu spolupracuje s Klubom vojenskej histórie Beskydy na Slovensku a po zhliadnutí internetového materiálu nám oznámil, že aj manželkin pradedo zahynul na vrchu Kaštielik. Je to priam neuveriteľné, ako sa nám „odkrývajú storočné správy z vojny,“ povedal.

Záverom podujatia bolo posedenie pri guľáši, na ktoré všetkých pozval starosta Peter Rusiňák.

Anna Petričová, snímka Peter Ščerba

Účastníci posviacky pamätníka na vrchu Kaštielik.

Staručký Nemec o tom, ako sa správali Rusi v Nemecku

Starý Nemec, bývalý dôstojník armády NDR mal počas 2. sv. vojny málo rokov, no pamätá si, ako v ich dome spali ruskí vojaci na železnej posteľnej sieti, odsunúc posteľné oblečenie a matrace. Vraj, aby ich nezašpinili.

Bolo to v prázdnom dome, z ktorého utiekli všetci obyvatelia, napočúvaní Goebbelsových rozprávaní o „barbaroch“...

Život pokračoval ďalej. V Rusku si vážia Nemcov. Nenávisti tam niet, dokonca napriek hrôzam nacistickej okupácie. V Nemecku si zase vážia Rusov. Napriek mohutnej západnej propagande, ktorá zobrazuje Rusko ako niečo temné a strašné.

Najlepšie to ilustruje list v Nemecku žijúcej čitateľky Jeleny Viktorovny Ilzemanovej.

„Stalo sa to v roku 1945 na okraji Berlína. Rozprával mi o tom manžel George Ilzeman (Nemec, ktorý sa narodil v Berlíne v roku 1941.). Jeho matka, ktorá sa dosýta napočúvala propagandy o hrozných Rusoch, utiekla spolu s dvomi malými deťmi pred útočiacimi ruskými vojskami. Lenže na ceste boli všetci utečenci zastavení a prišlo im vrátiť sa späť. „Spojenci“ ich totiž odmietli prijať.

Vrátila sa teda do bytu v dome, ktorý stál v lese a v ktorom bývalo niekoľko rodín. Lenže práve tam sa na oddych rozložili sovietski vojaci. No a tam sa udialo niečo, čo si na celý život zapamätal maličký chlapec. Aj mňa to ohromilo.

Títo sovietski vojaci (v opustenom bytovom dome v lese!!!) ležali na posteliach... s matracmi a obliečkami vytlačenými nabok. George povedal, že ležali „na oceľových sieťach“.

Spočiatku som to nepochopila a nanovo som sa ho na to opýtala. A tak mi opäť vysvetlil, že vojaci mali špinavý odev a preto odsunuli posteľné obliečky i s matracmi. Aby ich nezafúľali!

Potom prišiel ruský dôstojník a keď zistil, že žena s dvomi deťmi je majiteľka bytu, ospravedlnil sa a všetci vojaci vstali a odišli. Keď Georgova matka nahliadla do skrine, všetko tam ležalo ako predtým. Neskôr jeho babička tieto veci menila s ruskými dôstojníkmi za potraviny.“

Toto je príbeh, ktorý si zapamätal malý nemecký chlapec (Ktorý sa neskôr stal majorom armády NDR.) o jeho prvom stretnutí s Rusmi.

(Pisateľka poslala redakcii nevzfeed.ru ako dôkaz aj videozáznam originálneho rozprávania samotným Georgem Ilzemanom.)

George má dnes 75 rokov. Celý život si kupuje len čierny ražný chlieb. Prečo? Tu je jeho vysvetlenie: „Je to najchutnejší chlieb, ako dieťaťu mi ho dal ruský vojak.“

Vojak stál na poste a George k nemu prešiel dierou v plote. Vojakovi sa chlapec zdal veľmi vychudnutý a tak mu dal kúsok čierneho chleba. George sa priznal, že predtým od hladu dokonca na čas aj oslepol. Preto sa mu kúsok chleba od ruského vojaka vraj javil ako celý poklad.

Ďalší príbeh

„Po vojne zabili tetinho manžela, tiež Georga. Učiteľa, ktorý dokonca nebol ani na fronte. Raz v noci skríkla akási žena, on jej vbehol na pomoc a potom ho našli zabitého. Neskôr sa ukázalo, že dvaja sovietski vojaci sa pokúsili znásilniť nejakú ženu.

Ráno zhromaždili na ulici všetkých jej obyvateľov a priamo pred ich očami týchto dvoch vojakov zastrelili za vraždu tetinho manžela Georga.

Predstaviť si opačnú situáciu, aby pri ťažení na východ popravili v Rusku nemeckých vojakov za vraždu Rusa je úplne nemysliteľné. Nikdy som nič také nepočula,“ dodala Jelena Viktorovna.

Niečo málo známe

„V Postupime je v centre mesta kostol a okolo neho cintorín. Je tam veľa hrobov sovietskych vojakov a dôstojníkov. Ohúrili ma dátumy úmrtia – rok 1946, 1947... Ležia tu evidentne mladí ľudia, ktorí nezomreli na chorobu.

Opýtala som sa na to manžela a on sa prekvapil, že tomu nerozumiem. Vysvetlil mi, že po vojne zostalo v okolitých lesoch veľa ozbrojených Nemcov, ktorí neustále sovietskych vojakov a dôstojníkov prepadali a zabíjali. Sovieti sa však, na počudovanie, za to miestnym Nemcom nemstili. Nehovorí aj toto o veľkosti ruskej duše?

Nemci sú bezcitní a krutí aj dnes – neraz som to na sebe pocítila. Malo to však opačný efekt – veľmi rýchlo ma naučili milovať svoju vlasť. Súčasného manžela Georga za Nemca nepovažujem, má absolútne ruskú mentalitu.

Pokúšam sa syna vychovať k láske voči Rusku (narodil sa v Nemecku, hoci sme sa zberali bývať v Petrohrade). Takmer každý rok sem prichádzame, pre Aľjošu je to najmilovanejšie mesto,“ povedala J. V. Ilzemanová.

* * *

„Nechcem sa sťažovať na situáciu, ktorá je celkom typická pre ruskú ženu žijúcu za hranicami. Po rozvode s prvým manželom (západným Nemcom) určil súd všetky práva na 5-ročného syna otcovi (v danom čase nezamestnanému alkoholikovi), ktorý mi nedovolil stretávať sa so synom tri roky. Alexej úplne prestal hovoriť po rusky. Potom som sa dobyla práva vidieť sa so synom jeden víkend v mesiaci a na polovičku prázdnin. Tak existujeme už veľa rokov, no vrátiť sa do Ruska (bez syna) preto nemôžem.

Občianstvo som si nezmenila, hoci advokát mi radil opak (vraj by to nemecký súd vnímal pozitívne).

Je to hrozné, ale stratiť svoju vlasť, hoci aj kvôli boju za jediného syna, som si nevedela ani len predstaviť. V tých pár chvíľach, keď je so mnou, zaoberáme sa ruštinou, ruskou literatúrou a už aj ruskými dejinami. V tomto roku mi povedal, že si sám opravil byt v Duisburgu, kde býva so svojím otcom.

„Dizajn“ izby si Aľjoša vymyslel sám, no ak by sa o ňom dozvedeli v škole..., radšej na to nemyslím. Svojím výtvorom totiž vyjadruje ohromujúci efekt západnej protiruskej propagandy: čím viac špiny sa leje na Putina, tým väčším idolom je pre... neplnoletú nemeckú mládež (jeho foto si lepia na telefóny),“ dodala naša čitateľka Jelena Viktorovna Ilzemanová.

Takýto nám prišiel list... Aj takýto býva ľudský osud...

Podľa nevzfeed.ru, 28. 8. 2018 (krátené)

1. svetová pár slovami

Prvá svetová vojna sa stala aktom sebazničenia starej Európy, úžasnou traumou pre európske sebavedomie. Efekt hrôzy od nej bol natoľko veľký, že o dvadsať rokov, keď bolo treba ukázať silu na zastavenie Hitlera, západní politici pri národnom odobrení dali prednosť jednému ústupku za druhým – len, aby neobratným gestom nevyvolali nový masaker.

Táto trauma tresla po západnom sebavedomí aj inak: politika ústupkov mocnosti, obvinenej z revizionizmu a úkladov na piliere svetového poriadku, nech by boli jej požiadavky aj stokrát opodstatnené a odôvodnené, sú vopred prekliate a líder tejto mocnosti, bez ohľadu na osobné kvality, bude vždy porovnávaný s Hitlerom.

* * *

Európa bola na začiatku 1. sv. vojny lídrom prakticky vo všetkom. Od bytových podmienok po výzbroj. Jej budúcnosť vyzerala bezoblačná: takmer celý svet bol podelený medzi veľkými európskymi mocnosťami, do partie ktorých sa zasunuli aj mladé Spojené štáty a mladší partner V. Británie Japonsko.

V samotnej Európe už od francúzsko-pruskej vojny nebolo počuť rachot diel, osvietení Európania sa vyhýbali bojom jedného s druhým predpokladajúc, že kolónií sa ujde všetkým.

* * *

Neušlo sa! Rýchlo sa industrializované Nemecko prišlo neskoro k rozdeleniu sveta a bolo nútené brať všetko, čo zle leží.

Európsky pokoj bol klamný. Rastúca moc Berlína znepokojovala Londýn, ktorý v Nemcoch videl budúcich súperov boja o svetové líderstvo, Francúzsko len čakalo, aby si prinavrátilo Alsasko-Lotrinsko.

Európa sa rozdelila na dva znepriatelené tábory: Dohodu a Trojspolok. Ich protirečenia rástli každým rokom a vojna sa stávala čoraz pravdepodobnejšou. Štáty sa urýchlene vyzbrojovali a optimisti presvedčivo vysvetľovali: nič sa neudeje, veď hospodárstva európskych štátov sú tak tesno prepletené, že nikto sa nepodujme škodiť si sám sebe.

* * *

Európa ležala v ruinách, 17,5 milióna vojakov padlo alebo sa stali nezvestnými, vyše 18 miliónov bolo ranených. Na epidémie hneď po vojne zomrelo ďalších takmer 42 miliónov ľudí, čo bolo 2,8 % obyvateľstva planéty.

Podľa ria.ru, 11. 11. 2018

Čo pripomenul historik Macronovi?

Vyhlásenie francúzskeho prezidenta, ktorý pár dní pred pripomenutím si konca Veľkej vojny označil Rusko za „hrozbu", odporuje duchu týchto spomienok, povedal francúzsky historik Edouard Husson. Podľa neho to bol práve ruský ľud, ktorý dvakrát zachránil Francúzsko.

V článku pre denník Atlantico politický historik E. Husson označil vyhlásenie E. Macrona zo 6. 11. 2018 vo Verdune za „paradoxné". „Neochránime Európanov pokiaľ sa nerozhodneme mať ozajstnú európsku armádu proti Rusku, ktoré je na našich hraniciach a ktoré ukázalo, že môže byť pre nás hrozbou," vyhlásil francúzsky prezident.

Podľa Hussona pripomienky Macrona „absolútne odporujú duchu tohto pripomínania si" konca prvej svetovej vojny. Uviedol, že Francúzsko ďakuje za svoju existenciu ruskému ľudu, pretože „bez hrdinského boja a obrovských strát cárskej armády na jeseň v roku 1914 by nemecká armáda mala dostatok oddielov, aby sa vrátila na západ a rozdrvila našu armádu".

Päť miliónov úmrtí, civilných i vojenských, počas prvej svetovej vojny. 27 miliónov úmrtí, civilných i vojenských, medzi rokmi 1941 a 1945. To je prejav úcty zaplatenej cárskou ríšou a Sovietskym zväzom pri obrane slobody v Európe," povedal.

Edouard Husson sa domnieva, že slová francúzskeho prezidenta sú o to prekvapivejšie, lebo ich vyslovil niekoľko dní pred návštevou Vladimíra Putina vo Francúzsku. „Nech sú rozhorčenia voči Rusku a jeho vláde akékoľvek, nenastal čas na zanechanie sporov alebo na pripomenutie si toho, čo nás

Edouard Husson

zbližuje?" Opýtal sa a navyše uviedol, že európska bezpečnosť nemôže byť „protiruská".

„Ako môžeme seriózne uvažovať o vyrovnaní sa Európy s Áziou bez dohody s Ruskom? Ako môžeme v roku 2018 tvrdiť, že budeme tvrdo bojovať proti islamizmu a jeho milíciám bez úzkej spolupráce s Moskvou?"

Podľa svobodnenoviny.eu, 12. 11. 2018

Viete, že...?

...lídrom v poškodeniach pamätníkov sovietskych vojakov – osloboditeľov je Poľsko?

Za prvý polrok 2018 bolo na území nášho severného suseda zaznamenaných 33 vandalských činov (z toho 26 demontáží pamätníkov, päť v Česku a jeden v NSR). Celkovo bolo vo východoeurópskych štátoch v rovnakom období spáchaných 39 takýchto činov.

■

...Spojené štáty americké, ktoré si počas vojny niekoľkonásobne zvýšili svoj vojenský potenciál, už ku koncu vojny nazerali na ZSSR ako na hlavného protivníka, ktorého treba na základe vojnového plánu rozdeliť na okupačné zóny?

Na Západnú, Ukrajinsko-kaukazskú, Západosibírsku, Uraloturkestanskú a Východosibírsko-ďalekovýchodnú zónu.

Pod egidou USA boli založené vojenské základne (v tom čase vyše 100, dnes okolo tisíc), ktoré umožňovali bombardovať územie ZSSR do Uralu.

■

...existujú aj témy „Neznámeho Norimbergu"? Ktoré nebolo želateľné, aby boli otvárané?

Dnes sa už vie o činnosti Komisie sovietskych predstaviteľov medzinárodného vojnového tribunálu na čele s námestníkom ministra zahraničia ZSSR A. Vyšinským. Práve táto komisia priniesla do Londýna prehľad tzv. neželaných otázok, ktorými by sa proces nemal zaoberať.

Vyšinskij k takýmto otázkam zaradil predovšetkým vzťahy ZSSR a Nemecka po uzavretí Versailleského mieru; tajný dodatok k sovietsko-nemeckej zmluve o nenapadnutí z roku 1939 (na súde zase sovietska strana nehovorila o Mníchovskom diktáte z roku 1938); návšteva Molotova Berlína v roku 1940.

Ďalšou zatvorenou témou bola katynská poprava poľských dôstojníkov, mnohé cesty Ribbentropa do Moskvy, smrť pomocníka sovietskeho žalobcu 38-ročného N. D. Zorja, sovietsko-nemecká dohoda o výmene nemeckého obyvateľstva Litvy, Lotyšska a Estónska s Nemeckom, otázka prieplavov, rozdelenie Balkánu na sféry vplyvu medzi veľkými mocnosťami...

■

...že príchod nacistov k moci v Nemecku bol výsledkom intrigy, ktorá im nemusela vyjsť?

V roku 1932 Hitler trikrát skúšal svoje sily vo všeobecných voľbách a zakaždým ho ale výsledok neuspokojil. Najlepší výsledok nacisti dosiahli vo voľbách do Bundestagu v júli 1932 keď získali 37 % hlasov. Pri prezidentských voľbách v novembri 1932 získali už o percento menej – 36 % voličských hlasov a pri opakovaných voľbách, tiež v novembri 1932 to bolo len 33 % hlasov voličov. Ich podpora v národe jednoznačne klesala.

Usilujúc sa o moc za každú cenu, Hitler stavil na tých, ktorí už moc mali. Nacistický vodca si získal spojenca v osobe pravicového konzervatívneho politika Franza von Papena, ktorý stál na čele kabinetu od 1. 6. 1932.

Nacista a konzervatívec uzavreli tajnú dohodu o tom, že Hitler sa stane kancelárom a von Papen jeho zástupcom. Stačilo len dohodnúť sa s prezidentom Nemecka Hindenburgom, od ktorého záviseli menovania vlády. Von Papenovi sa to podarilo a 30. 1. 1933 sa Adolf Hitler stal nemeckým kancelárom. Pritom nebol považovaný za najsilnejšiu, ale za figúru závislú na cudzej vôli.

Protivníkov nacistov potom jednoducho postavili mimo zákon: 14. 7. 1933 v Nemecku zakázali všetky strany, okrem NSDAP. Potrestaní tým boli dokonca aj spojenci hitlerovcov.

Za týchto podmienok bolo rozohrané finále historickej drámy. Nech aj formálne, no Hitler potreboval voľby do Bundestagu. Voľby sa konali 12. 11. 1933, pričom vôbec neboli tajné, ba naopak, boli otvorené: každý mohol vidieť iných ako hlasujú.

Paradoxne, no intriga sa aj tak zachovala. Členovia SD (Sicherheitsdienst) lovili a zastrašovali opozičníkov, ktorých podozrievali z pokusov vhadzovať do urien neplatné a znehodnotené volebné lístky. Napriek tomu sa ich predsa len dostalo do urien tri milióny. Tak vyjadrili svoju vôľu ľudia, ktorí si neželali vo svojom štáte nacizmus.

■

... príslušníci 1. čs. armádneho zboru v ZSSR si oslobodili vyše 450 miest a dedín Československa?

Avšak pripomínajúc si dejiny československého vojska, sformovaného na území ZSSR, si však nemôžeme nespomenúť ani to, že boje, ktorými jeho príslušníci prešli na území Ukrajiny, Poľska a Československa, si vyžiadali 3 942 mŕtvych a nezvestných a 11 173 ranených našich vojakov.

Zo súhrnného počtu strát takmer 93 percent predstavujú straty 1. československého armádneho zboru pri oslobodzovaní Československa, počas ktorého jeho jednotky oslobodili vyše 450 dedín a miest.

A. Mikundová

• **Bacúch:** Mária Pravotiaková 90 rokov.
• **Banská Bystrica – Radvaň:** Štefánia Janošková 85 a Emília Chalachánová 83 rokov.
• **Banská Bystrica – Stred:** PaedDr. Matej Kán 86 rokov.
• **Belá – Dulice:** Ján Brna 70, Ivan Bliska 70, Anna Badínová 50 a Jaroslav Zigo 65 rokov.
• **Bernolákovo:** Terézia Feketová 84 rokov.
• **Bratislava 15:** Otília Havlíčková 92 rokov.
• **Bratislava 24:** Ing. Štefan Homoľa 92 rokov.
• **Čaňa:** Jolana Kováčová 84 rokov.
• **Čierny Potok:** Alžbeta Pupalová 20 a Ing. Alžbeta Pupalová 60 rokov.
• **Hanušovce nad Topľou:** Štefan Straka 65 rokov.
• **Harmanec:** Ladislav Uvira 65 rokov.
• **Horná Mičiná:** Vlasta Sedliaková 65 rokov.
• **Hrachovo:** Alexander Šurgota 40 rokov.
• **Jarabina:** Peter Argalaš 35 rokov.
• **Jasenie:** Ing. Miroslav Cibuľa 85 a Ing. Ján Chamko 82 rokov.
• **Kremnica:** Dagmar Klobušická 89 rokov.
• **Lehota pod Vtáčnikom:** Ján Dudáš 70 rokov.
• **Lipany:** Michal Šlosár 96 rokov.
• **Melčice-Lieskové:** Želmíra Staňáková 80 rokov.
• **Nový Svet:** Márius Podhorský 55 rokov.
• **Pohorelá:** Jozef Polák 82, Mária Puťošová 75, Jozef Tlučák 60 a Rudolf Pokoš 50 rokov.
• **Prešov:** Ján Olejár 70 rokov.
• **Rajec:** Olga Imrišková 80 rokov.
• **Revúca – Generála Viesta:** Ján Pašiak 75, Zuzana Sýčová 75 a Hilda Puterová 55 rokov.
• **Sliač:** Mgr. Anna Sováková 75 rokov.
• **Spišská Nová Ves:** Rozália Maršálková 92 rokov.
• **Stará Ľubovňa:** Mikuláš Benko 70 rokov.
• **Šaľa:** Mgr. Juraj Lásik 80 rokov.
• **Špania Dolina:** Blažena Knopová 87 a Mikuláš Rýs 70 rokov.
• **Tlmače:** Dušan Hladký 65 rokov.
• **Trenčín 2:** Júlia Munková 88 a Jozefína Brlejová 99 rokov.
• **Žiar nad Hronom:** Emília Detková 91, Marie Zilová 89, Alexander Daniš 75, Jozef Fule 70 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Navždy sme sa rozlúčili

■ **Banská Bystrica – Tr. SNP:** s 89-ročnou Darinou Pardupovou.
■ **Donovaly:** s 87-ročným Miroslavom Mydlom.
■ **Pohorelá:** so 74-ročným Karolom Šulejom.
■ **Vráble:** so 78-ročnou MUDr. Mariannou Klukovou.
■ **Zlaté Moravce:** s 96-ročnou Zuzanou Meliškovou.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Najmladší z rodu Feckovcov

V pondelok, 12. novembra 2018 sa v plnom pracovnom nasadení dožil prekrásneho životného jubilea 80-tich rokov predseda ZO SZPB v Brusnici Jozef Fecko. Ako ináč, jubileum svojho života, nie hocijakého, ale plne nabitého energiou, činorodosťou a elánom, oslávil v rámci výročnej členskej schôdze svojej „materskej" základnej organizácie.

V roku 1938 sa Osif (tak mu hovoria) narodil do mnohopočetnej rodiny, bolo ich 11 súrodencov. Otec, mama i starší súrodenci, ako to už na východe bolo zvykom, sa živili poľnohospodárstvom. Aj najmenší Jožko už trojročný musel pásť husi a ako šesťročný „postúpil". Pásol kravy a nezvykle veľké množstvo kôz.

Starší súrodenci sa rozutekali po svete a tam ich pristihli aj vojnové udalosti. Jeden z bratov sa zapojil do SNP a bol v boji zajatý. Pri všetkom mal to šťastie, že „prežil" niekoľko koncentrákov a nakoniec sa ubiedený a vychudnutý vrátil k svojim. Nielen brat, ale celá rodina sa zapojila do protifašistického odboja, či už s pomocou partizánom alebo červenoarmejcom.

V tejto súvislosti si Jozef Fecko spomenul na príhodu, ako sa vracali z „vyhnanky" – evakuácie. Už bol zimný čas, brehy rieky namrzli, tanky sa šmýkali a nemohli sa dostať na strmý breh. A tu evakuanti, ktorí zachránili len málo majetočku, ako na povel, bez vyzvania, pokryli breh plachtami, látkami, jednoducho akýmkoľvek plátnom a tanky s červenou hviezdičkou pokračovali v prenasledovaní fašistov. Im ostalo len to čo mali na sebe, ale nik neľutoval, keď mohol pomôcť tam, kde bolo najviac treba.

V súvislosti s vyčíňaním fašistov nám oslávenec spomenul dve príhody. V blízkosti frontu boli obyvatelia nútení kopať zákopy pre brániace sa nacistické vojská. Ako áno, ako nie, nemeckému dôstojníkovi sa znepáčila práca chlapov aj chlapcov a tak ich dal nastúpiť a začal zostavovať popravčiu čatu. Schyľovalo sa k obrovskej tragédii, oveľa väčšej ako v Tokajíku, lebo pred hlavňami pušiek a samopalov stálo okolo sto chlapov aj chlapcov, medzi nimi aj náš Osif. Už sa čakalo len na rozkaz k paľbe, keď ťažký sovietsky delostrelecký granát zasiahol neďaleký post protilietadlovej batérie a rozmetal ju na franforce. Nemci sa rozutekali a „bolo po poprave".

Druhý raz hrozila smrť jemu samému. Ako zvedavý šarvanec „bojoval" osobne proti fašistom – kradol Nemcom cigarety. Ale dovtedy sa chodí s džbánom po vodu... Prichytil ho dôstojník. A ten len, že zastreliť a zastreliť, už vytiahol z puzdra pištoľ a...

Celú situáciu spozorovala Osifova mamka a zasiahla. Pribehla k Nemcovi, vylepila mu facku a nastavila svoju hruď, „ak chceš strieľať, na tu máš lepší terč, ale syna si nedám!"

Zahanbený dôstojník skryl pištoľ a odišiel. Asi sa v ňom pohli ešte zvyšky svedomia. Tak materinská láska, odvaha a obetavosť zvíťazila. (Dokázal by to dnes gender rodič jedna či gender rodič dva?).

Po vojne sa súrodenci znova rozbehli do sveta, aby hladné krky nezaťažovali rodinu. Len najmladší ostal na gazdovstve. Chcel študovať, no namiesto toho musel tvrdo pracovať. Aj on sa ale vzbúril. Nechal koňa s pluhom na poli a ušiel do školy, kde už bol predtým prijatý a už dva týždne bežal školský rok. Doma ho hľadali a nakoniec zistili kde je, otec aj prišiel za ním, ale nakoniec pochopil, že keby ho, takého útleho, nútil lopotiť na poli, len by mu ublížil. Nechal ho teda študovať, sám podpísal prihlášku do JRD, lebo vedel, že spoločne sa pracuje ľahšie a bez driny.

Jozef vyštudoval za učiteľa a bol ním celý plodný život. Deťom odovzdával nielen naučené vedomosti, ale aj skúsenosti z práce na poli, či príbehy z protifašistického odboja. Prihlásil sa do SZPB a po presťahovaní sa do Brusnice pomohol založiť základnú organizáciu SZPB a zakrátko sa stal jej predsedom.

Ani tu neprestal „vymýšľať" nové veci. Spolu so ZO SZPB vo Vyšnej Olšave, vedenou Petrom Kasardom a starostami obcí Brusnica, Kolbovce, Breznica a Jakušovce vybudovali pamätník prvej obeti banderovcov na Slovensku, Michalovi Potomovi. Pravidelne organizujú besedy s veteránmi na školách v Kolbovciach, Havaji, Vyšnej Olšave.

Jeho aktivity sa odrazili aj v pláne práce ZO SZPB, obsahujúcom mnoho akcií nielen pre dospelých, členov SZPB, ale hlavne pre deti, aby nezabúdali na tých, ktorí nás oslobodili, ktorí obetovali svoje zdravie a neraz svoj mladý život za našu slobodu. A hlavne im vždy objasňuje nezmazateľný rozhodujúci podiel ZSSR na porážke fašizmu a obrovské hrdinstvo i obete Rusov, Bielorusov, Ukrajincov, ale i Slovákov a Čechov v boji proti spoločnému nepriateľovi, fašizmu a nacizmu.

Za svoju aktívnu a zodpovednú prácu v prospech spoločnosti, školstva a obce, aj za rozvíjanie odkazu národnooslobodzovacieho boja, SNP a boja proti fašizmu, bol Jozef Fecko Ústrednou radou SZPB ocenený Medailou M. R. Štefánika II. stupňa.

Milý Jožko, blahoželáme ti a ďakujeme ti za tvoju aktívnu, podnetnú a činorodú prácu a prajeme ti do ďalších rokov hlavne dobré zdravie, rodinnú pohodu, podporu a vždy dobrých ľudí – priateľov v tvojom okolí.

Ján Uhrík, podpredseda OblV SZPB Svidník

Vyznamenanie za vernosť

Ústredná rada SZPB udelila vyznamenanie „Za vernosť" kpt. v zálohe Karolovi Štaudingerovi, priamemu účastníkovi Slovenského národného povstania a oslobodzujúcich bojov na Slovensku v rokoch 1944 až 1945, pri príležitosti jeho 90-tich narodenín.

Karol Štaudinger – člen ZO SZPB Banská Bystrica Stred sa narodil 22. novembra 1928 v obci Vyhne. Jeho otec v čase Slovenského národného povstania opravoval bojovú techniku pre partizánov. Bol majstrom v továrni Pohronské strojárne a zlievarne a k ilegálnej činnosti viedol aj syna Karola. V čase povstania vyrobili ilegálne v nemeckých dielňach na opravu bojovej techniky po nociach obrnené pancierové auto, tank s názvom Hron.

Po vypuknutí povstania sa Karol prihlásil do partizánskeho oddielu Jegorov v obci Hiadeľ, z ktorého neskôr vznikla 1. československá partizánska brigáda Stalin.

Bol zaradený do výcvikového strediska Stroganov, ktoré pôsobilo v Turci.

Po rozbití ich oddielu sa hlásil na Balážoch do spojenej partizánskej brigády Smrť fašizmu, ktorá podnikala bojové a deštrukčné akcie v Španej Doline, Príboji a v Slovenskej Ľupči. Po oslobodení obce Baláže sa brigáda stiahla do obce Bystrá, kde už boli dislokované jednotky oslobodzujúcej Červenej armády.

Tesne pred oslobodením sa vrátil do Pohronských strojární a zlievarní. Svoju profesionálnu pracovnú kariéru zakončil v Stavoinveste Banská Bystrica.

Karol Štaudinger vykonával funkciu predsedu ZO SZPB so sídlom na Huštáku v Banskej Bystrici. Je nositeľom vyznamenaní udelených Ústrednou radou SZPB, MO SR a RF: medailí Milana Rastislava Štefánika I., II. a III. stupňa, medaile za účasť v boji proti fašizmu a za oslobodenie vlasti, 50 rokov víťazstva vo Veľkej Vlasteneckej vojne, Medaile k 60. výročiu ukončenia 2. sv. vojny, Medaile k 70. výročiu ukončenia 2. sv. vojny a Medaile Georgija Konstantinoviča Žukova.

Peter Baroš, člen ZO SZPB B. Bystrica Stred

Dni Vianoc v Incheba

TRADIČNÉ A ORIGINÁLNE DARČEKY PRE KAŽDÉHO

30. 11. - 19. 12.

1. vianočný víkend

HRAtislava
1. - 2. 12.

Všetky vianočné víkendy

Handmade víkendy

Po preukázaní sa členským preukazom SZPB máte vstup bezplatne na výstavy, ktoré organizuje Incheba, a.s.

Spôsobila porážku pri Waterloo sopka?

Elektricky nabitý sopečný popol v roku 1815 skratoval atmosféru Zeme, čo spôsobilo globálne nepriaznivé počasie a aj Napoleonovu porážku pri Waterloo 18. 6. 1815, tvrdí výskum zverejnený v časopise Geology, podľa phys.org.

Vedci zistili geologický súvis s bitkou, ktorá zmenila priebeh dejín. Dva mesiace predtým totiž vybuchla na indonézskom ostrove Sumbawa sopka Mount Tambora, ktorá si údajne vyžiadala až 100-tisíc obetí. Výbuch sopky mal takú silu, že ovplyvnil dianie v atmosfére natoľko, že v ďalšom roku 1816 vôbec nebolo teplé počasie a bol to „rok bez leta“.

Dr. Matthew Genge z Imperial College v Londýne zistil, že elektrifikovaný vulkanický popol z erupcií môže „zaviniť skrat“ v elektrickom prúde ionosféry, čo je horná časť atmosféry zodpovedná za tvorbu oblakov. Vznikli teda obrovské mraky, ktoré priniesli silné dažde aj do vzdialenej Európy a prispeli k porážke Napoleona Bonaparta.

Erupcie sopky Mount Tambora na indonézskom ostrove Sumbawa podľa zistení vyrážali do oveľa vyšších vrstiev atmosféry, ako sa predpokladalo, pravdepodobne až do výšky 100 km.

„Predtým sa geológovia domnievali, že vulkanický popol sa

Čítaníčko

dostáva len do nižšej atmosféry, pretože vulkanické oblaky sa vznášajú, ale môj výskum ukazuje, že popol môže byť vymrštený až do hornej atmosféry elektrickými silami,“ vysvetlil Genge na základe série experimentov.

Výpočtom, ako ďaleko sa môže nabitý sopečný popol vznášať, Dr. Genge zistil, že častice menšie ako 0,2 milióntiny metra by mohli dosiahnuť počas veľkých erupcií až ionosféru. Elektrostatické sily by mohli zdvihnúť popol oveľa vyššie ako samotný vztlak.

„Sopečné oblaky a popol môžu mať negatívny elektrický náboj, a tak oblak odpudzuje popol a ženie ho vysoko do atmosféry. Efekt funguje veľmi podobne ako spôsob, akým sú dva magnety od seba odtláčané, ak sa ich susedné póly zhodujú,“ vysvetľuje.

Genge experimentálne výsledky porovnával aj s inými veľkými sopečnými erupciami, napríklad ďalšej indonézskej sopky z roku 1883 Krakatau, kedy sa objavil zriedkavý a špeciálny typ oblačnosti, tzv. noktilucentné mraky, ktoré žiaria. Tieto mraky poskytujú dôkazy o elektrostatickej levitácii popola z veľkých vulkanických erupcií.

V roku 1991 boli zistené správy o poruchách ionosféry po erupcii sopky na vrchu Pinatubo na Filipínach, ktoré mohli byť tiež spôsobené nabitým sopečným popolom v ionosfére.

HSP, 23. 8. 2018

ZRNKÁ HUMORU

Z listu svokre

– Milá svokra, tvoje rady ohľadom výchovy detí ma nezaujímajú. Žijem s jedným z tvojich detí a mám dosť starostí s jeho prevýchovou.

* * *

Aj bez chlapa sa dá zostarnúť

– Pokiaľ si ešte nestretla chlapa, s ktorým by si chcela zostarnúť nezúfaj.

Aj bez neho zostarneš, len trochu pomalšie.

* * *

Žena príde domov a chváli sa:

– Mám vodičský preukaz, tak navštívime celý svet.

Muž: – Myslíš tento alebo onen svet?

* * *

Myslí na všetko

– Nikdy nenosím so sebou svoju výplatnú pásku.

Keby som náhodou zahynul pri dopravnej nehode, ľudia by si mohli myslieť, že to bola samovražda!

* * *

Dobrá rada pre vodičov

Ak sa chceš rozprávať s bohom, nájdi si tiché miesto a hovor.

Ak sa s ním chceš stretnúť, píš sms-ku počas jazdy...

Moliére: *PRÍLIŠNÁ...* *(dokončenie v tajničke)*

pomôcky: ATALA, EBE, AKRONYM, ROSTAND	pohosti	dotisni	vežové hodiny	●	nikto	značka elektrón-voltu	francúzsky spisovateľ	zostala	odsekla	●	alebo (poet.)	2. časť tajničky	ťažkosť
meno speváka Jürgensa				nevlhči rosou / chyť						otec			
1. časť tajničky										strukovina / chem. zn. rádia			
kurie oko						starosť, po česky / skratkové meno							
nemierne pi alkohol					Chateau-briandova novela / roztápame						okrem iného (skr.) / mužské meno		
tajomstvo				zhotovovala tkaninu / človek, po latinsky						obidva / odtlačok po chodidle			
inventárne číslo (skr.)			lesný roh / náplň nábojov						rezanec / chem. zn. chlóru				
●	odhad výsledku	predložka / sídlo v Indonézii						maj v úcte / mužský potomok				osobné zámeno	olejnatá rastlina
lehota							skrátka / solmizačná slabika						
3. časť tajničky									bublinovitá vrstva na pive				
smola				domácke meno Emanuela					ryžová pálenka				

Správne vylúštenie tajničky z č.22 znie: *Buďte svetlom sami sebe.*
Knihu posielame *Magdaléne Harčarikovej z Košíc.*

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovnik@szpb.sk.

HISTORICKÝ KALENDÁR

9. december 1944 – Začiatok sovietskeho útoku v Dargovskom priesmyku s ťažiskom pri Bačkove. Jednotky pri Trebišove súčasne začali útok v smere na Slanec.

9. december 1944 – Od začiatku októbra protipovstalecké orgány uväznili na Slovensku 18 937 ľudí, z toho 9 653 Židov a 3 409 povstalcov.

10. december 1941 – Končí sa obrana Tobruku. Ale 11. čs. poľný prápor – Východný tu zostáva až do 7. apríla 1942. Počas obranných bojov mal 14 padlých a 81 ranených. Prápor získal za svoje bojové kvality oprávnenie používať čestný názov „Tobrucké krysy“ (pôvodne hanlivé nacistické označenie). Dnes sa týmto názvom naša armáda nepýši.

10. december 1944 – Vo večerných hodinách sa sovietske jednotky ocitli južne a juhovýchodne od Šiah. Zastali na pôvodných čs. hraniciach (pred viedenskou arbitrážou).

11. december 1944 – V obci Ladomirová po prvý raz v oslobodenej vlasti vystupuje Vojenský umelecký súbor Víta Nejedlého.

12. december 1943 – Podpis Zmluvy o priateľstve, vzájomnej pomoci a povojnovej spolupráci medzi ČSR a ZSSR na 20 rokov. Zmluva zakotvovala formy sovietskej materiálnej pomoci národnooslobodzovaciemu zápasu na území Česka a Slovenska.

12. december 1944 – Fašisti vykonali tretiu hromadnú popravu v Kremničke – 300 ľudí.

Fašisti v Brezne nad Hronom pred mestským domom zastrelili 23 obyvateľov.

Neďaleko Brezna na Krtičnom fašisti popravili 31 účastníkov SNP.

Na Javorníkoch blízko Bytče obsadili nemeckí fašisti a bytčianski gardisti osadu Magále a celú ju vypálili.

13. december 1944 – Slovenská polícia v Bratislave uväznila 51 bulharských vysokoškolákov, ktorí mali výhrady k fašizmu a odovzdala ich nemeckému gestapu.

14. december 1941 – Rumunsko, Bulharsko, Maďarsko, Slovensko a Chorvátsko vyhlasujú vojnu USA.

14. december 1944 – Boli oslobodené Šahy – prvé mesto v tomto kúte Slovenska. (2. UF. R. J. Malinovského). V tento deň Oberkomando der Wehrmacht vyhlásilo Bratislavu za „die Festung Pressburg“. Do pevnosti patrili aj obce – Devínska Nová Ves, Dúbravka, Ivanka pri Dunaji, Podunajské Biskupice, Rača a Vajnory.

14. december 1945 – Ustanovujúci zjazd Zväzu oslobodených politických väzňov a pozostalých, na ktorom prezident E. Beneš konštatuje: „Nastane chvíľa, kedy sa títo viníci začnú sami pred sebou a pred svetom očisťovať z toho, čo v týchto rokoch napáchali. A budú tomu sami veriť, keď budú tieto svoje klamstvá prednášať... Že začnú, o tom buďte presvedčení! A nakoniec prejdú od očisťovania k útoku. Bude to nová reakcia, ktorá opäť spojí útok na sociálny pokrok s útokom na našu národnú a ľudskú slobodu. Buďte na tento útok pripravení...“

15. december 1938 – Zánik parlamentnej demokracie v ČSR. Národné zhromaždenie schválilo tzv. zmocňovací zákon, ktorý umožňoval nahradzovať zákony vládnymi nariadeniami a prezidentovi aj meniť ústavu.

15. december 1941 – Letci 310. čs. stíhacej perute RAF začali chrániť spojenecké lodnú prepravu a sprevádzať britské bombardéry.

16. december 1941 – Čs. exilová vláda v Londýne vydala vyhlásenie o vojnovom stave medzi ČSR a Nemeckom spätne k 29. septembru 1938. V roku 1944 došlo k prehodnoteniu uvedeného dátumu na 17. september 1938, teda na deň, kedy bol oficiálne založený Sudetonemecký zbor dobrovoľníkov – Freikorps, ktorý bol súdnym tribunálom v Norimbergu označený za zločinecký teroristickú organizáciu.

16. december 1941 – Čs. vláda v Londýne oznámila Spojencom, že Československo je vo vojnovom stave so všetkými štátmi, ktoré sú vo vojne so Sovietskym zväzom, USA a V. Britániou.

17. december 1944 – V Bratislave je umučený vysokoškolák a antifašista M. Nešpor.

18. december 1944 – Na čs. území začína operovať rumunská armáda. Oslobodila 1 722 obcí, z toho 31 miest.

18. december 1944 – Na základe rozkazu č. 00368 z tohto dňa veliteľa 8. leteckej armády 4. UF generála Samochina sa začala formovať 1. čs. zmiešaná letecká divízia.

Veliteľovi 1. čs. zmiešanej leteckej divízie pplk. Ludvíkovi Budínovi sa v ňom ukladalo do 25. 1. 1945 zorganizovať veliteľstvo 1. čs. zmiešanej leteckej divízie v ZSSR, 1. čs. stíhací letecký pluk, 2. čs. stíhací letecký pluk, 3. čs. bojový letecký pluk, 5. čs. samostatnú spojovaciu rotu, 1. čs. pojazdné letecké dielne a vojenskú poľnú poštu.

20. december 1944 – Oslobodené sú Levice. Po ich oslobodení vyvesili sovietsku a maďarskú zástavu. Československá tu absentovala.

BOJOVNÍK
Dvojtýždenník antifašistov

Vydáva Slovenský zväz protifašistických bojovníkov • **Šéfredaktor** Dr. Vladimír Mikunda, **editor** Dr. Vladimír Dobrovič, **redaktorka** Mgr. Adriana Mikundová, **tel.** 02/38 10 49 48 • **Internet:** www.szpb.sk, **e-mail redakcia:** sefredaktor@szpb.sk, bojovnik@szpb.sk • **Redakčná rada: predseda** JUDr. Jozef Pupala, **tajomník** Dr. Vladimír Dobrovič, **členovia** – Doc. PhDr. Jozef Bystrický, CSc., RSDr. Jozef Petráš, Mgr. Ľubomír Jančo, Dr. Kamil Krištofík, Doc. PhDr. Viliam Longauer, CSc., Ing. Tomáš Ťažký, PaedDr. Jozef Rodák. • **Sídlo vydavateľa a adresa redakcie**: Štúrova 8, 815 72 Bratislava • **IČO** 00177431 • Neobjednané rukopisy a fotografie sa nevracajú • Vychádza dvojtýždenne, cena jedného čísla 0,70 € (0,44 € pre predplatiteľov) • **Objednávky na predplatné** prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty • Objednávky (aj do zahraničia) vybavuje Slovenská pošta, a.s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, 820 14 Bratislava 214, e-mail: predplatne@slposta.sk • **Predaj v novinových stánkoch** zabezpečuje MEDIAPRINT-KAPA, Pressegrosso, a.s., Vajnorská 137, 831 04 Bratislava • **Tlač:** DOLIS, s.r.o., Grösslingova 45, 811 09 Bratislava • **Grafická úprava:** Peter Procházka – G-T-P. **Ročník XLII (LXIII)** • Podávanie novinových zásielok povolené riaditeľom pôšt pod č. 2606/93 zo dňa 27. 7. 1993 a RPR poštou Ba 12 z 15. 12. 1993 pod č. 191/93 • Index č. 49 036, **ISSN** 0323-2018 • ISSN 2585-9625 (online) a ISSN 0552-3885 (tlačové vydanie) • **Evidenčné číslo:** EV 204/08. Titul neprešiel jazykovou korektúrou.